

PUBLICATIEBLAD

LANDSBESLUIT van de 8ste augustus 2012, no. 12/3799, tot openbaarmaking van de Beschikking van de 10de oktober 2010 van de Staten van Curaçao, houdende vaststelling van de herziene versie van het Reglement van Orde voor de Staten van Curaçao¹.

De Gouverneur van Curaçao,

Op de voordracht van de Minister van Algemene Zaken,

Gelezen:

de brief van 25 april 2012, no. 871 G/11-12 van de Griffier van de Staten van Curaçao, waarbij een exemplaar wordt overgelegd van de Beschikking van de 10de oktober 2010 van de Staten van Curaçao, houdende vaststelling van de herziene versie van het Reglement van Orde vastgesteld op de 5de mei 2009, zoals overgenomen voor het Land Curaçao;

Gelet op:

artikel 62 van de Staatsregeling van Curaçao (A.B. 2010, no. 86);

Heeft goedgevonden:

Enig Artikel

De Beschikking van de 10de oktober 2010 van de Staten van Curaçao, houdende vaststelling van de herziene versie van het Reglement van Orde van de Staten van Curaçao, wordt benevens landsbesluit in het Publicatieblad opgenomen.

Willemstad, 8 augustus 2012
F.M.D.L.S. GOEDGEDRAG

De Minister van Algemene Zaken,
G.F. SCHOTTE

Uitgegeven de 24ste augustus 2012
De Minister van Algemene Zaken,
G.F. SCHOTTE

¹ P.B. 2009, no. 38

STATEN VAN CURAÇAO
Zitting 2011-2012

BESCHIKKING
van de 10de oktober 2010

DE STATEN VAN CURAÇAO,

Overwegende;

- dat in verband met de nieuwe staatkundige structuur van Curaçao op 10 oktober 2010 het noodzakelijk is een Reglement van Orde voor de Staten van Curaçao vast te stellen;
- dat het Reglement van Orde vastgesteld op 5de mei 2009, zoals overgenomen voor het Land Curaçao, thans wordt gewijzigd.

Gelet op:

Artikel 62 van de Staatsregeling van Curaçao (A.B. 2010, no. 86);

HEBBEN GOEDGEVONDEN:

Het reglement van Orde voor de Staten van Curaçao vast te stellen als volgt en nevens deze beschikking in het Publicatieblad openbaar te maken:

REGLEMENT VAN ORDE VOOR DE STATEN VAN CURAÇAO

HOOFDSTUK I

Het tijdelijke voorzitterschap en het onderzoek van de geloofsbrieven

Artikel 1

1. Zolang de benoeming van de voorzitter en de ondervoorzitter nog niet heeft plaatsgevonden, treedt als voorzitter op de voor de voorafgaande periode benoemde voorzitter of ondervoorzitter, indien deze deel uitmaakt van de nieuwe Staten.
2. Bij ontstentenis van zodanige persoon treedt als voorzitter op, het lid van de nieuwe Staten, dat onder de leden, die het langst zitting hebben gehad in het College, het oudste lid in jaren. Als zodanige persoon mocht ontbreken, treedt het oudste lid in leeftijd als voorzitter op.

De toelating van de leden

Artikel 2

De tot lid van de Staten gekozene doet van zijn verkiezing blijken door overlegging aan de Staten van de bij wettelijke regeling voorgeschreven stukken, vormende zijn geloofsbrief.

Commissie van onderzoek geloofsbrieven

Artikel 3

1. Met het onderzoek van de geloofsbrieven van de leden wordt telkenmale een commissie van drie leden belast, waarvan het eerstaangewezen lid voorzitter is.
2. Na periodieke aftreding of na ontbinding van de Staten wordt de commissie benoemd in een openbare bijeenkomst, waarin tenminste de helft plus één van de wettig gekozen leden aanwezig is.

Verslag Commissie van onderzoek

Artikel 4

1. Deze commissie brengt, na onderzoek van de geloofsbrieven, van de andere vereiste stukken en van die, welke over de verkiezing van de leden zijn ingekomen, schriftelijk of mondeling verslag uit.
2. De geloofsbrieven en de daarop betrekking hebbende stukken worden ter griffie van de Staten gedeponereerd ter inzage van de leden.

Nadere inlichtingen

Artikel 5

Indien de commissie of de Staten ter beoordeling van de wettigheid van de verkiezing overlegging van stukken of inlichtingen nodig achten, nodigen zij de Minister van Algemene Zaken uit de stukken of inlichtingen aan haar te doen toekomen.

HOOFDSTUK II

De voorzitter, de ondervoorzitter, het College van Senioren en de fracties

De voorzitter en de ondervoorzitter

Artikel 6

1. Wanneer meer dan tien van de na periodieke aftreding of ontbinding gekozen verklaarde leden toegelaten en aanwezig zijn, gaan de Staten nog in dezelfde vergadering over tot de benoeming van de voorzitter en de ondervoorzitter.
2. Bij het tussentijds openvallen van het voorzitterschap dan wel het ondervoorzitterschap gaan de Staten in de eerstvolgende openbare vergadering meteen over tot de benoeming van de voorzitter dan wel de ondervoorzitter.
3. Op voorstel van de meerderheid kunnen de Staten een benoeming als bedoeld in de vorige leden te allen tijde ongedaan maken. Dit kan echter slechts geschieden indien dit onderwerp specifiek als agendapunt van een openbare vergadering is opgevoerd.

4. In geval van gelijktijdig tussentijds openvallen van het voorzitterschap en het ondervoorzitterschap is artikel 1, tweede lid van toepassing.

Taak van de voorzitter

Artikel 7

De taak van de voorzitter bestaat voornamelijk uit:

- a. het leiden van de werkzaamheden van de Staten, met inachtneming van dit reglement;
- b. het naleven en het doen naleven van het Reglement van Orde;
- c. het handhaven van de orde tijdens de vergaderingen van de Staten;
- d. het verlenen van het woord;
- e. het zorg dragen voor het juist stellen van punten, waarover de Staten moeten besluiten;
- f. het vaststellen van de uitslag van gehouden stemmingen;
- g. het ten uitvoer leggen van alle door de Staten genomen besluiten;
- h. het schorsen van de beraadslagingen;
- i. het vertegenwoordigen van de Staten naar buiten.

Bevoegdheid van leden om vaste commissies bij te wonen

Artikel 8

Alle leden zijn bevoegd vergaderingen van vaste commissies bij te wonen en aan de beraadslagingen deel te nemen. Slechts de leden van de betreffende vaste commissie hebben stemrecht.

Het voeren van het woord door de voorzitter

Artikel 9

Indien de voorzitter het woord wil voeren anders dan ter uitvoering van zijn taak als in het vorige artikel beschreven, verlaat hij de voorzittersstoel. Hij neemt die niet weer in zolang het onderwerp aan de orde is.

Waarnemen voorzitterschap

Artikel 10

1. Het voorzitterschap wordt bij verhindering of ontstentenis van de voorzitter, alsmede in het geval van het vorige artikel, waargenomen door de ondervoorzitter; bij verhindering of ontstentenis van deze wordt gehandeld op de wijze als bedoeld in artikel 1.
2. De waarnemend voorzitter heeft dezelfde taak als de voorzitter.

College van Senioren

Artikel 11

1. Er is een College van Senioren.
2. Het College van Senioren bestaat uit de voorzitters van de in de artikelen 14 en 15 genoemde fracties.
3. De voorzitter en de ondervoorzitter van de Staten kunnen worden uitgenodigd tot de vergaderingen van het College.
4. Bij afwezigheid of ontstentenis van de voorzitter van een fractie kan een door de fractie aangewezen lid deze vervangen.

Artikel 12

De voorzitter van de Staten of tenminste twee leden van het College kunnen een vergadering van het College samenroepen.

Artikel 13

Het College van Senioren kan geraadpleegd worden:

1. in spoedeisende gevallen;
2. bij zaken de staatsveiligheid betreffende;
3. bij gevoelige onderwerpen.

Fracties

Artikel 14

1. De leden die gekozen zijn op lijsten boven welke dezelfde naam of aanduiding van een politieke groepering geplaatst is, worden bij de aanvang van de zitting als een fractie beschouwd.
2. Is onder een benaming of een nummer slechts één lid verkozen, dan wordt dit lid als een afzonderlijke fractie beschouwd.

Artikel 15

Leden die geen deel meer uitmaken van de in het vorige artikel bedoelde fracties, dienen dat aan de voorzitter schriftelijk kenbaar te maken. Zij kunnen samen of ieder afzonderlijk nieuwe fracties vormen. Hiervan moet aan de voorzitter kennis worden gegeven. Artikel 16 is op deze nieuwgevormde fracties van overeenkomstige toepassing.

Artikel 16

1. Fracties doen na de aanvang van een zitting aan de voorzitter van de Staten weten, welk lid als voorzitter van de fractie optreedt.
2. Bij tussentijdse wijzigingen in de samenstelling van een fractie of in het voorzitterschap van een fractie, wordt de voorzitter van de Staten daarvan onverwijld op de hoogte gesteld.

HOOFDSTUK II A**De ambtelijke organisatie****De Griffier**

Artikel 17

Van de benoeming, de schorsing en het ontslag van de griffier van de Staten en van het overige griffiepersoneel wordt kennis gegeven aan de Minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen, de Algemene Rekenkamer en de belanghebbende.

Vervanging van de griffier en de benoeming van het overig personeel

Artikel 18

1. De Staten benoemen naast de griffier één of meer substituut-griffiers, van wie de rangorde wordt bepaald door de volgorde van hun benoemingen. Deze vervangen de griffier waar dit nodig is. Bij hun verhindering, afwezigheid of ontstentenis wordt de griffier vervangen door de ambtenaar ter griffie, die het hoogst in rang en functie is.
2. Het overig personeel wordt op voordracht van de commissie voor huishoudelijke aangelegenheden benoemd of aangesteld dan wel in dienst genomen op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.
3. De commissie voor huishoudelijke aangelegenheden kan ter uitvoering van het bepaalde in het vorige lid nadere voorschriften vaststellen.

Artikel 19

Beraadslagingen betreffende personen, bedoeld in de artikelen 17 en 18, vinden plaats achter gesloten deuren.

Leiding van en toezicht op de Griffie

Artikel 20

1. De griffier heeft de leiding van de ambtelijke organisatie van de Staten.
2. De Huishoudelijke Commissie oefent hierop toezicht uit.

Artikel 21

1. Jaarlijks vóór 1 maart wordt de raming van de in het volgende jaar voor de Staten benodigde uitgaven door de commissie voor huishoudelijke aangelegenheden opgemaakt en, na door de Staten te zijn vastgesteld, aan de hierbij betrokken minister zo spoedig mogelijk gezonden. De Staten zijn autonoom in het vaststellen van hun begroting.
2. De voorzitter, of namens deze, de griffier voert het begrotingsbeheer.

Vermenigvuldiging van stukken

Artikel 22

Alle bij de Staten binnengekomen stukken, die uit hun aard aan de leden behoren te worden rondgezonden, worden door de zorg van de griffier vermenigvuldigd, zonodig gedrukt en verspreid.

HOOFDSTUK III

De ontvangst en het uitgeleide van de Gouverneur

Commissie van opwachting en uitgeleide

Artikel 23

1. Wanneer de Gouverneur zich naar de zaal van de Staten begeeft om een uiteenzetting van het door de Regering te voeren beleid te geven of om zijn ambt te aanvaarden, wordt hij door een commissie, daartoe vooraf door de voorzitter benoemd, aan de ingang van het hoofdgebouw opgewacht.
2. De leden van deze commissie nemen alsdan hun plaatsen in. Zowel bij aankomst als vertrek van de Gouverneur staan de overige leden op ter begroeting.
3. Bij zijn vertrek wordt de Gouverneur door de leden van deze commissie uitgeleide gedaan.
4. Het voorgaande is van overeenkomstige toepassing op de waarnemend Gouverneur.

HOOFDSTUK IV

Commissies

Algemene bepalingen

Artikel 24

1. De Staten stellen de commissies in die door de bepalingen van dit reglement worden voorgeschreven.
2. Elke commissie wordt bijgestaan door de griffier of een door de griffier aangewezen ambtenaar ter Griffie van de Staten.

Artikel 25

1. De commissies kunnen besluiten personen of instellingen uit te nodigen tot het verstrekken van nadere inlichtingen ten behoeve van het werk van de commissie.
2. Wil een commissie zich door landsambtenaren doen voorlichten, dan worden dezen steeds door tussenkomst van de betreffende minister uitgenodigd.

Artikel 26

1. Voor vergaderingen van de Centrale Commissie wordt het quorum gevormd door 11 leden. Indien voor een bijeengeroepen vergadering van de Centrale Commissie geen 11 leden aanwezig zijn, kan de vergadering niettemin doorgang vinden indien tenminste de helft van het aantal fracties in die vergadering door een of meer leden vertegenwoordigd is en daarbij tenminste 11 leden deel uitmaken van de aldus vertegenwoordigde fracties.
2. Voor vergaderingen van andere commissies wordt het quorum gevormd door tenminste de helft van het aantal fracties, dat in de commissie zitting heeft en daarbij tenminste 11 leden deel uitmaken van de aldus vertegenwoordigde fracties.

Artikel 27

Ieder aanwezig lid tekent vóór het begin van de vergadering de presentielijst. De lijst blijft op de tafel van de griffier liggen voor ondertekening door later komende leden.

Artikel 28

1. De voorzitters van de commissies zijn tevens haar rapporteurs.
2. De voorzitter van elke commissie is gehouden aan de voorzitter van de Staten op zijn aanvraag mededeling te doen van de loop en de stand van de werkzaamheden.

De Centrale Commissie

Artikel 29

1. Er is een Centrale Commissie.
2. Alle Leden van de Staten maken deel uit van de Centrale Commissie.
3. De voorzitter en de ondervoorzitter van de Staten zijn respectievelijk voorzitter en plaatsvervangende voorzitter van de Centrale Commissie.

Artikel 30

De Centrale Commissie is belast met het voorbereidend onderzoek van alle voorstellen waaromtrent de Staten een besluit moeten nemen.

Artikel 31

1. De Centrale Commissie brengt, behoudens het bepaalde in het derde en vierde lid, rechtstreeks verslag uit aan de Staten.
2. Een dergelijk verslag moet altijd een bepaald voorstel bevatten. Het wordt zo spoedig mogelijk aan de leden gezonden.
3. De Centrale Commissie brengt, in gevallen waarin het een ontwerplandsverordening betreft, rechtstreeks verslag uit aan de Gouverneur. Het gevoelen van de meerderheid en de minderheid wordt in dit verslag uitgedrukt. Van dit verslag wordt mededeling gedaan aan de leden.
4. Op overeenkomstige wijze, als bedoeld in het derde lid, wordt gehandeld ten aanzien van binnengekomen ontwerpen van rijkswet, met dien verstande, dat de Centrale Commissie het verslag uitbrengt aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.
5. In de gevallen bedoeld in het derde en vierde lid wordt het verslag van de Centrale Commissie geacht het gevoelen van de Staten weer te geven.
6. Ingeval het verslag wordt uitgebracht aangaande een ontwerp eenvormige landsverordening, zendt de Centrale Commissie een afschrift ervan aan de voorzitter van de Staten van Aruba.

Bevoegdheden van de Centrale Commissie

Artikel 32

Voor een goede vervulling van haar taken is de Centrale Commissie onder meer bevoegd:

1. zich tot een minister te wenden ter verkrijging van alle stukken waarvan zij de kennisneming nodig acht;
2. mondeling of schriftelijk in overleg te treden met een minister of meer ministers;
3. tot het houden van hoorzittingen;
4. tot het afleggen van werkbezoeken;
5. externe deskundigen in te schakelen;
6. het behandelen van adviezen van vaste en bijzondere commissies;
7. beslissingen te nemen inzake dienstreizen, die niet onder punt 6 vallen.

Artikel 33

1. De Centrale Commissie komt op door de voorzitter te bepalen tijdstippen bijeen.
2. De voorzitter roept haar binnen 14 dagen bijeen zo dikwijls hetzij de voorzitter, hetzij de Regering, hetzij drie leden onder opgave van redenen de wens daartoe te kennen geven.

Openbaarheid van centrale commissievergaderingen

Artikel 34

1. De vergaderingen van de Centrale Commissie zijn openbaar.
2. De Centrale Commissie kan besluiten dat haar procedure-vergaderingen besloten zullen zijn.
3. De Centrale Commissie kan, in afwijking van het bepaalde in het eerste lid, besluiten een besloten vergadering te houden op voorstel van een lid van de commissie of een minister. Wordt het voorstel gedaan tijdens een openbare vergadering van de Centrale Commissie, dan wordt de

tribune ontruimd en de deuren gesloten totdat over het voorstel is beslist. Indien de Centrale Commissie besluit de vergadering besloten te houden wordt dit onder vermelding van de motivering bekend gemaakt.

Artikel 35

Op de orde van beraadslagingen in een openbare vergadering van de Centrale Commissie zijn de bepalingen van de artikelen 71, leden 1 en 2, 72, 74, 76, 77 en 78 van dit Reglement zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 36

In een openbare vergadering van de Centrale Commissie zich tot de voorzitter. Indien de voorzitter dit nodig acht, spreken zij van een door hem aan te wijzen plaats.

Artikel 37

Zodra de voor de redevoeringen gestelde maximumduur is verstreken, verzoekt de voorzitter de spreker met spreken op te houden. Deze geeft terstond aan dit verzoek gevolg.

Artikel 38

1. De Centrale Commissie brengt een Voorlopig Verslag uit indien zij de mogelijkheid wil openlaten na de ontvangst van de memorie van antwoord nog op het antwoord van de minister in te gaan.
2. Indien de Centrale Commissie meent dat de openbare behandeling voldoende is voorbereid wanneer haar vragen en opmerkingen vóór de openbare behandeling door de verantwoordelijke minister met een nota zijn beantwoord, brengt zij onder die mededeling een Verslag uit.
3. Indien geen vragen en opmerkingen worden ingebracht waarop de commissie een antwoord van de minister verwacht, stelt zij een Eindverslag vast.

Artikel 39

Nadat de Memorie van Antwoord door de Staten is ontvangen en aan de leden is toegezonden, wordt binnen 30 dagen een vergadering van de Centrale Commissie gehouden en beraadt de commissie

Voorlopig Verslag. Een Nader Voorlopig Verslag stelt zij vast indien zij in de gelegenheid wil blijven nog schriftelijk in te gaan op de antwoorden van de minister.

Artikel 40

Een Verslag, dan wel een Nader Voorlopig Verslag als bedoeld in artikel 39 bevat vragen en

opmerkingen naar aanleiding van de Memorie van Antwoord. De commissie kan nieuwe onderwerpen aanroeren, indien zich, volgens haar, na de vaststelling van het Voorlopig Verslag, nieuwe feiten hebben voorgedaan.

Artikel 41

Nadat het antwoord van de minister op een Nader Voorlopig Verslag is ontvangen, kan de Centrale Commissie slechts een Eindverslag of een Verslag uitbrengen.

Artikel 42

1. De Centrale Commissie kan in het Eindverslag te kennen geven dat een of meer leden zich het recht voorbehouden bij de openbare beraadslaging in te gaan op de inhoud van het voorstel.
2. Met het uitbrengen van een Eindverslag geeft de commissie uitdrukkelijk te kennen het voorstel gereed te achten voor openbare beraadslaging.

Artikel 43

Over een door de Staten in behandeling genomen voorstel, niet zijnde een ontwerp van landsverordening, brengt de Centrale Commissie een Verslag of een Eindverslag uit.

Artikel 44

1. De leden kunnen binnen een door de Centrale Commissie te bepalen termijn schriftelijk hun opmerkingen omtrent een ontwerp van landsverordening of een voorstel aan haar inzenden. Van de gestelde termijn doet de voorzitter mededeling aan de leden.
2. Behalve langs de in het eerste lid voorziene schriftelijke weg, worden de opmerkingen van de leden ingebracht in een vergadering van de Centrale Commissie.

Vaste commissies en tijdelijke commissies

Artikel 45

De Staten kunnen voor ieder ministerie een vaste commissie instellen. Tevens kennen de Staten de vaste commissie Rijksaangelegenheden en Interparlementaire Relaties.

Artikel 46

1. De Staten kunnen tijdelijke commissies instellen voor specifieke onderwerpen.
2. Het instellingsbesluit van een tijdelijke commissie bevat in ieder geval:
 - a. een nauwkeurige omschrijving van het onderwerp waarover de commissie de Staten dient te rapporteren;

- b. de termijn waarvoor de commissie wordt ingesteld.
3. De in het tweede lid, onderdeel b, bedoelde termijn kan op verzoek van de commissie door de Staten worden verlengd.

Overige commissies

Artikel 47

1. Er is een Huishoudelijke Commissie. Deze wordt bij de aanvang van elk zittingsjaar samengesteld.
2. De Huishoudelijke Commissie wordt gevormd door de voorzitter van de Staten, die als voorzitter van de commissie fungeert en vier leden, die door de Staten worden benoemd.

Artikel 48

De Huishoudelijke Commissie oefent toezicht uit op de werkzaamheden van de griffie en al wat verder het huishouden van de Staten betreft.

Artikel 49

Er is een Commissie voor de Werkwijze die desgevraagd of uit eigen beweging de Staten adviseert over de werkwijze van de Staten en dit Reglement.

De leden en de voorzitter

Artikel 50

1. De voorzitter van de Staten bepaalt uit hoeveel leden een commissie zal bestaan. De Staten kunnen anders besluiten.
2. De voorzitter van de Staten benoemt de leden.
3. Ontheffing van het lidmaatschap kan op verzoek door de voorzitter van de Staten worden verleend. In de hierdoor ontstane en in alle andere vacatures voorziet de voorzitter van de Staten.
4. De leden van commissies worden bij de aanvang van elk zittingsjaar opnieuw benoemd. Totdat deze benoemingen zijn geschied blijven de in het vorige zittingsjaar bestaande commissies voortbestaan in de oude samenstelling.

Artikel 51

1. De eerste vergadering van een nieuw ingestelde commissie heeft op uitnodiging en onder leiding van de voorzitter van de Staten plaats. In deze vergadering benoemt de commissie uit haar midden een voorzitter, die met de leiding van de verdere werkzaamheden is belast, en een ondervoorzitter.
2. Na de in artikel 50, vierde lid, bedoelde nieuwe samenstelling van een commissie en bij het

tussentijds openvallen van het voorzitterschap of het ondervoorzitterschap van een commissie wordt opnieuw in het voorzitterschap of het ondervoorzitterschap voorzien in een daartoe bijeengeroepen vergadering.

3. De keuze van de voorzitter en van de ondervoorzitter wordt aan de Staten meegedeeld.
4. Bij ontstentenis of verhindering van de voorzitter wordt deze vervangen door de ondervoorzitter of anders door het lid dat het langst in de Staten zitting heeft. Bij gelijke zittingsduur gaat het oudste lid in leeftijd voor.

Bevoegdheden van commissies

Artikel 52

Voor een goede vervulling van haar taken is een commissie in ieder geval bevoegd:

1. zich, door tussenkomst van de voorzitter van de Staten, tot een minister te wenden ter verkrijging van stukken waarvan zij de kennisneming nodig acht;
2. mondeling in overleg te treden met een minister;
3. tot het houden van hoorzittingen;
4. tot het afleggen van werkbezoeken.

Artikel 53

1. Van het houden van een hoorzitting wordt mededeling gedaan aan de leden van de Staten.
2. Wil een commissie ambtenaren horen, dan worden dezen door tussenkomst van de desbetreffende minister uitgenodigd.

Commissieverslagen

Artikel 54

1. Een commissie brengt aan de Centrale Commissie verslag uit omtrent de in haar handen gestelde stukken. Deze verslagen bevatten zo beknopt mogelijk hetgeen op het stuk betrekking heeft. De commissie is bevoegd datgene weg te laten, wat zij niet ter zake acht.
2. Het verslag wordt ondertekend door de voorzitter van de betrokken commissie.
3. Een dergelijk verslag moet altijd een bepaald voorstel bevatten. Het wordt zo spoedig mogelijk aan de leden gezonden.
4. Alle door een commissie uit te brengen verslagen worden opgesteld onder verantwoordelijkheid van de griffier.

Commissievergaderingen

Artikel 55

1. De commissie komt op door de voorzitter van de Staten, na overleg met de voorzitter van de desbetreffende commissie, te bepalen tijdstippen bijeen.
2. De voorzitter van de Staten roept na overleg met de voorzitter van de betreffende commissie

haar binnen een redelijke tijd bijeen zo dikwijls een van haar leden onder opgave van redenen de wens daartoe te kennen geeft.

Artikel 56

1. De voorzitter van een commissievergadering heeft voor wat betreft het naleven van het Reglement van Orde dezelfde bevoegdheden als aan de voorzitter van een openbare vergadering van de Staten toekomen.
2. Een gezamenlijke vergadering van twee of meer commissies wordt voorgezeten door de commissievoorzitter, die het langst in de Staten zitting heeft. Bij gelijke zittingsduur gaat het oudste lid in leeftijd voor.

Artikel 57

Besluiten in een gezamenlijke vergadering van twee of meer commissies worden gezamenlijk genomen.

Artikel 58

De vergaderingen van de vaste en tijdelijke commissies zijn besloten.

Artikel 59

Ten aanzien van de inhoud van vertrouwelijke stukken en de gedachtewisseling in een besloten commissievergadering wordt geheimhouding in acht genomen, met uitzondering van wat de commissie in haar verslag vermeldt.

Parlementair Overleg Koninkrijksrelatie

Artikel 60

Indien het Parlementair Overleg Koninkrijksrelatie plaatsvindt onder voorzitterschap van een lid van de Staten van de Nederlandse Antillen dan wel zijn plaatsvervanger, is dit reglement van toepassing, tenzij een van de deelnemende commissies daar tevoren bezwaar tegen heeft gemaakt.

Ander Politiek Overleg

Artikel 61

Indien een ander politiek overleg plaatsvindt met de volksvertegenwoordigers van de eilanden van de Nederlandse Antillen en/of enig land onder voorzitterschap van een lid van de Staten dan wel zijn plaatsvervanger, is dit reglement van toepassing, tenzij een van de deelnemende

commissies

HOOFDSTUK V

Werkwijze vooronderzoek van commissies

Artikel 62

1. De commissies regelen het vooronderzoek op de wijze, die zij het meest geschikt achten.
2. Met betrekking tot ontwerpen van eenvormige landsverordeningen stelt de Centrale Commissie zich door de zorg van de griffier in verbinding met de voorzitter van de Staten van Aruba, ten einde in gemeenschappelijk overleg te bereiken dat het vooronderzoek van de onderwerpen in de beide landen zoveel mogelijk gelijktijdig verloopt.

Verwijzing stukken enz. naar commissies

Artikel 63

1. Een voorstel, stuk, verzoekschrift, ontwerplandsverordening of ontwerpprijswet dat bij de Staten binnengekomen is, kan bij besluit van de openbare vergadering waarin het voorstel gedaan of het stuk, verzoekschrift, ontwerplandsverordening of ontwerpprijswet binnengekomen is, worden gesteld in handen van een van de commissies, bedoeld in Hoofdstuk IV.
2. Ingeval de voorzitter van de Staten van oordeel is, dat een bepaald onderwerp van zodanig spoedeisend karakter is, dat een besluit van de openbare vergadering niet kan worden afgewacht, is hij bevoegd het voorstel, stuk, verzoekschrift, ontwerplandsverordening of ontwerpprijswet zelf naar een commissie te verwijzen.

HOOFDSTUK VI

Het houden van openbare vergaderingen

Bijeenroeping openbare vergadering

Artikel 64

1. De voorzitter belegt de vergaderingen zo dikwijls hij dit nodig oordeelt of dit door drie leden schriftelijk met opgave van redenen is verzocht.
2. Hij bepaalt, met inachtneming van hetgeen omtrent de openbare vergaderingen in de Staatsregeling en in dit Reglement van Orde is voorzien, dag en uur van de vergadering.
3. Indien de vergadering op de ingevolge het eerste lid voorgeschreven wijze is aangevraagd, wordt zij binnen 14 dagen gehouden.
4. De leden worden schriftelijk tot de vergadering opgeroepen. De oproepingsbriefjes worden, spoedeisende gevallen uitgezonderd, tenminste 4 x 24 uur voor het houden van de vergadering aan de leden verstuurd. Ze vermelden zoveel mogelijk de zaken waarover de vergadering belegd is. Tegelijk met deze oproeping worden dag, uur en agenda ter openbare kennis gebracht.
5. Met betrekking tot ontwerpen van eenvormige landsverordeningen

verbinding met de voorzitter van de Staten van Aruba, ten einde in gemeenschappelijk overleg te bereiken dat de behandeling van deze ontwerpen in de openbare vergaderingen van de Staten van de beide landen zoveel mogelijk gelijktijdig verloopt.

Presentielijst

Artikel 65

1. Ieder lid tekent bij het binnenkomen ter vergadering zijn naam op een lijst, die bij de griffier berust.
2. Zodra deze lijst getekend is door tenminste elf leden, opent de voorzitter, indien het uur van bijeenroeping aangebroken is, de vergadering. De bedoelde lijst blijft ter tafel van de griffier liggen ter ondertekening door de later komende leden.

Gebrek aan quorum bij aanvang van de vergadering

Artikel 66

Indien een half uur na het tijdstip, waarvoor de vergadering uitgeschreven is, het vereiste aantal leden niet tegenwoordig is, opent de voorzitter de bijeenkomst. Hij doet de namen van de leden oplezen en constateert, dat het vereiste aantal aanwezige leden om te beraadslagen en te besluiten ontbreekt. De voorzitter doet melding van de eventueel binnengekomen berichten van verhindering van de afwezige leden. Hiervan wordt proces-verbaal opgemaakt. De vergadering wordt dan weer binnen 4 x 24 uur opgeroepen.

Gebrek aan quorum tijdens de vergadering

Artikel 67

Wanneer er geen elf leden meer ter vergadering aanwezig zijn, verdaagt de voorzitter, na zich door hoofdelijke oproeping van het aantal aanwezige leden te hebben verzekerd, de vergadering tot een nader tijdstip.

Notulen van de vergaderingen

Artikel 68

1. Van elke openbare vergadering worden notulen opgemaakt. Deze behelzen behalve de namen van de aanwezige leden, van de Ministers en de door hen ingevolge artikel 58, derde lid, van de Staatsregeling aangewezen personen, tevens de namen van de afwezige leden, de korte inhoud van alle ingekomen stukken, een weergave van het gesprokene, een opgave van de uitslag van de stemmingen met vermelding van de namen van de leden, die zich voor en tegen verklaarden, een omschrijving van alle gedane mededelingen, kennisgevingen en voorstellen en van alle door de voorzitter of de vergadering genomen besluiten.
2. Het staat ieder lid vrij ten aanzien van een genomen besluit, zonder opgave van de redenen, te

doen aantekenen, dat hij zich daarmee niet verenigt.

Goedkeuring van de notulen

Artikel 69

1. De door de griffier ontworpen notulen worden gedrukt en zo spoedig mogelijk aan de leden en de Regering toegezonden, en in de vergadering volgende op die van de toezending goedgekeurd. Goedgekeurd zijnde, worden zij door de voorzitter en de griffier ondertekend.
2. Wordt tot wijziging of aanvulling besloten, dan wordt daarvan melding gemaakt in de notulen van de vergadering, waarin tot deze wijziging of aanvulling besloten is en in een nota, welke gehecht dient te worden aan de notulen, waarop zij betrekking heeft.
3. Het gedeelte van de notulen dat de behandeling van een ontwerp-eenvormige landsverordening behelst, alsmede een nota als bedoeld in het tweede lid, die op dit gedeelte van de notulen betrekking heeft, wordt tevens aan de voorzitter van de Staten van Aruba gezonden.

Ingekomen stukken

Artikel 70

1. Na de opening van de vergadering doet de voorzitter een korte opgave van de sedert de laatste vergadering ingekomen stukken en stelt zodanige processuele beslissing aan de Staten voor als de aard van de stukken medebrengt. Beraadslaging omtrent deze stukken betreft uitsluitend de te volgen procedure van behandeling.
2. Indien een ingekomen stuk betreft een verzoekschrift, dat niet ondertekend dan wel niet voorzien is van het vereiste zegel, wordt het door de voorzitter ter zijde gelegd. De voorzitter geeft van die terzijdelegging telkens kennis aan de vergadering en aan de belanghebbende.

Verlening van het woord

Artikel 71

1. Geen lid voert het woord dan na het aan de voorzitter verzocht en van deze verkregen te hebben.
2. De voorzitter verleent het woord in de volgorde, waarin het is gevraagd. Die volgorde zal blijken uit de inschrijving op een lijst, welke voor elk te behandelen onderwerp ter tekening bij de griffier ligt.
3. Nadat de ingeschreven leden het woord gevoerd hebben, geeft de voorzitter gelegenheid tot het maken van opmerkingen over het gesprokene.
4. Geen lid voert meer dan tweemaal en evenmin na afloop van de tweede termijn het woord over hetzelfde onderwerp, ook niet om de ministers of voorstellers te beantwoorden, tenzij de Staten hem hiertoe verlof geven.
5. Bij de bepaling, hoeveel maal een lid over hetzelfde onderwerp gesproken heeft, wordt niet meegerekend het spreken over een persoonlijk feit, over een voorstel van orde of stellen van een vraagpunt en evenmin het spreken tot toelichting van een amendement of een motie.
6. Bij het voeren van het woord in de eerste termijn is het niet toegestaan dat een lid verwijst naar hetgeen een ander lid in de eerste termijn naar voren heeft gebracht.

Persoonlijk feit of voorstel van orde

Artikel 72

1. De volgorde van de sprekers kan verbroken worden, wanneer een lid het woord vraagt over een persoonlijk feit, om een voorstel van orde te doen betreffende het in behandeling zijnde onderwerp of voor het stellen van een vraagpunt.
2. De voorzitter verleent het woord voor een persoonlijk feit niet, dan na een voorlopige aanduiding van het feit. De beslissing of iets een persoonlijk feit vormt, berust bij de voorzitter.
3. Een voorstel van orde kan gedaan worden hetzij door de voorzitter, hetzij door een lid. Een voorstel van orde afkomstig van een lid, komt alleen in behandeling wanneer het door tenminste twee andere leden wordt ondersteund.

Motie van orde

Artikel 73

1. Een lid dat het woord voert, kan daarbij moties over het in behandeling zijnde onderwerp indienen. Zulk een motie moet op schrift gebracht en door de voorsteller ondertekend zijn. Zij kan alleen in behandeling komen, indien zij door tenminste twee andere leden mede-ondertekend of ondersteund wordt.
2. De behandeling van moties vindt plaats tegelijk met de beraadslaging over het in behandeling zijnde onderwerp, tenzij de Staten besluiten haar aan het einde van de beraadslaging over het aan de orde zijnde onderwerp te doen geschieden.

Voorstel tot schorsing van de beraadslaging

Artikel 74

Een voorstel tot schorsing van de beraadslaging moet door ten minste drie leden worden ondersteund.

Spreekplaats

Artikel 75

Ieder lid spreekt staande en van zijn of haar zitplaats of van de spreekstoel en richt zich tot de voorzitter.

Bepalingen van orde betreffende de spreker

Artikel 76

Geen spreker mag in zijn of haar rede gestoord worden, tenzij hij of zij aan het naleven van het reglement herinnerd moet worden.

Waarschuwing; ontneming van het woord

Artikel 77

1. Indien een spreker van het onderwerp in beraadslaging afwijkt, wordt hem of haar dit door de voorzitter onder de aandacht gebracht en wordt hij of zij tot de behandeling van het onderwerp teruggeroepen.
2. Wanneer een lid of een genodigde beledigende uitdrukkingen gebruikt, de orde verstoort, zijn of haar plicht tot geheimhouding schendt, of, zij het slechts tot het betuigen van instemming, aanspoort tot onwettige handelingen, wordt hij of zij door de voorzitter vermaand. In de gevallen van belediging, ordeverstoring en aansporen tot onwettige handelingen, wordt hij of zij in de gelegenheid gesteld de woorden die tot de waarschuwing aanleiding hebben gegeven, terug te nemen. Maakt hij of zij van die gelegenheid gebruik, dan worden die woorden in de notulen van de vergadering niet opgenomen.
3. Wanneer een spreker geen gehoor geeft aan de vermaningen van de voorzitter, of van de gelegenheid in het vorig lid bedoeld geen gebruik maakt, dan wel voortgaat van het onderwerp af te wijken, beledigende uitdrukkingen te gebruiken, de orde te verstoren, zijn of haar plicht tot geheimhouding te schenden, of, zij het slechts door het betuigen van instemming, aan te sporen tot onwettige handelingen, kan de voorzitter hem of haar het woord ontnemen en gelasten dat de betreffende passages niet in de notulen van de vergadering worden opgenomen.

Uitsluiting van de vergadering; verwijderen van een lid

Artikel 78

1. Het lid aan wie het woord is ontnomen mag in de vergadering waarin dit plaats heeft niet meer aan de beraadslagingen over het in behandeling zijnde onderwerp deelnemen.
2. De voorzitter kan een spreker op wie het vorige artikel is toegepast en ieder lid, dat zich schuldig maakt aan gedragingen als in dat artikel bedoeld, uitsluiten van de vergadering of van de vergaderingen, welke aanvangen op de dag, waarop de uitsluiting plaats heeft. Het uitgesloten lid is verplicht het gebouw, waarin de vergadering wordt gehouden, onmiddellijk te verlaten.
3. De voorzitter zorgt dat het uitgesloten lid zo nodig tot het verlaten van het gebouw met sterke arm gedwongen wordt, en dat hij of zij, indien hij of zij het gebouw gedurende uitsluiting weer betreedt, daaruit verwijderd wordt.
4. De voorzitter kan op verzoek van de meerderheid van de Staten onder opgave van gewichtige redenen de toegang aan een of meer personen tot het gebouw van de Staten ontzeggen. Zo nodig kan hij de toegang tot het gebouw ontzeggen met behulp van de sterke arm.

Artikel 79

De Staten kunnen vóór de aanvang van de beraadslaging over een onderwerp op voorstel van de voorzitter of drie in de vergaderzaal aanwezige leden regels stellen ten aanzien van de duur van de redevoeringen van de leden.

Beraadslaging

Artikel 80

Bij ieder in beraadslaging gebracht onderwerp of voorstel, dat in onderdelen of artikelen is gesplitst, wordt eerst beraadslaagd over het onderwerp of voorstel in het algemeen, vervolgens over de onderdelen of artikelen afzonderlijk.

Sluiting van de beraadslaging

Artikel 81

1. Wanneer de voorzitter van oordeel is, dat het onderwerp voldoende is toegelicht, stelt hij de vergadering voor de beraadslaging te sluiten.
2. De sluiting van de beraadslaging kan eveneens, om dezelfde reden, door drie leden worden voorgesteld.
3. Alvorens een voorstel tot sluiting van de beraadslaging in stemming te brengen, vraagt de voorzitter aan de aanwezige Ministers voeren.
4. Van de sluiting van de beraadslaging aangaande een ontwerp-eenvormige landsverordening wordt door de griffier aan de voorzitter van de Staten van Aruba mededeling gedaan, tenzij reeds een bericht als bedoeld in artikel 82, eerste lid,, ontvangen is.

Voorlopige stemming ten aanzien van eenvormige landsverordening

Artikel 82

1. Indien de beraadslaging het ontwerp van een eenvormige landsverordening betroffen heeft, wordt tot de stemming niet overgegaan vooraleer de voorzitter door de griffier van de Staten van Aruba verwittigd is, dat ook in dat college de beraadslaging over het ontwerp gesloten is.
2. Door de voorzitter of door drie leden kan worden voorgesteld in afwachting van het bericht van de griffier van de Staten van Aruba, een voorlopige stemming over de onderdelen of artikelen van het ontwerp en desgewenst tevens over het ontwerp als geheel te houden. Op deze voorlopige stemming zijn de bepalingen van dit reglement van overeenkomstige toepassing. Het resultaat van de voorlopige stemming heeft slechts informatieve werking.
3. Indien een voorlopige stemming als in het voorgaande lid bedoeld heeft plaats gevonden, geeft de griffier van het resultaat daarvan met de meeste spoed kennis aan de voorzitter van de Staten van Aruba en aan de voorzitter van de Ministeriële Samenwerkingsraad.

Stemming ten aanzien van eenvormige landsverordening

Artikel 83

1. Een ontwerp-eenvormige landsverordening wordt niet aan een stemming als bedoeld in artikel onderworpen, indien:
 - 1°. de voorzitter door de griffier van de Staten van Aruba verwittigd is dat in die Staten

voorstellen tot wijziging van het ontwerp zijn aanvaard;

- 2°. het geval, bedoeld in artikel , zich voordoet;
 - 3°. de voorzitter door de griffier van de Staten van Aruba verwittigd is dat het ontwerp door die Staten verworpen is.
2. In de gevallen bedoeld onder 1° en 2° van het voorgaande lid wordt de behandeling van het ontwerp geschorst; in het geval bedoeld onder 3° wordt zij gesloten en het ontwerp ook als door de Staten verworpen beschouwd.
 3. Indien een ontwerp-eenvormige landsverordening ingevolge artikel 20, tweede lid, van de Samenwerkingsregeling Nederlandse Antillen en Aruba voor de tweede maal aan de Staten toegezonden is, wordt de openbare behandeling ervan niet heropend vooraleer het ontwerp opnieuw onderworpen is aan een vooronderzoek als bedoeld in hoofdstuk V van dit reglement. De openbare behandeling vangt wederom aan met een beraadslaging over het ontwerp.

Stemming

Artikel 84

1. Nadat de beraadslaging gesloten is, gaat de vergadering tot stemming over.
2. Wenst geen van de leden hoofdelijke stemming, dan wordt het in behandeling zijnde artikel, voorstel of onderwerp geacht met algemene stemmen te zijn aangenomen. Evenwel kunnen in de vergaderzaal aanwezige leden aantekening vragen dat zij geacht willen worden te hebben tegengestemd; in dat geval wordt het besluit geacht met de stemmen van de overige leden te zijn aangenomen.
3. Wenst een van de leden hoofdelijke stemming, dan beslist het lot bij welk nummer van de presentielijst zij een aanvang zal nemen. De leden worden in de gelegenheid gesteld hun stem te motiveren. De duur van zulk een motivering mag de tijd van twee minuten niet overschrijden. De voorzitter brengt zijn stem het laatste uit.
4. Bij hoofdelijke stemming brengt ieder lid mondeling zijn stem uit door voor of tegen te stemmen.
5. Heeft een lid zich bij het uitbrengen van zijn stem vergist, dan kan hij deze vergissing herstellen voordat het volgende lid gestemd heeft. Bemerkt hij zijn vergissing eerst later, dan kan hij na afloop van de stemming aantekening vragen, dat hij zich vergist heeft. In de uitslag van de stemming brengt dit echter geen verandering.

Bepalingen betreffende amendementen

Artikel 85

1. Van het ogenblik af, waarop de Staten besloten hebben over enig onderwerp of voorstel in openbare vergadering te beraadslagen, staat het aan ieder lid vrij ondertekende voorstellen tot wijziging aan de voorzitter in te zenden. Deze voorstellen worden vermenigvuldigd en met de meeste spoed onder de leden rondgedeeld. Een of meer exemplaren worden door de zorg van de griffier aan de Regering gezonden, indien de voorstellen een ontwerp-landsverordening betreffen.
2. Van voorstellen tot wijziging van een ontwerp-eenvormige landsverordening worden tevens een of meer exemplaren aan de voorzitter van de Staten van Aruba toegezonden.
3. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing indien de openbare beraadslaging betreft een

ontwerp-eenvormige landsverordening als bedoeld in artikel 83, lid 3.

Artikel 86

1. Elk voorstel tot wijziging kan door de voorsteller worden toegelicht.
2. Het kan geen onderwerp van beraadslaging uitmaken, tenzij het door ten minste twee andere leden wordt ondersteund.
3. De voorsteller is bevoegd in zijn amendement veranderingen aan te brengen. Deze behoeven geen nieuwe ondersteuning, tenzij de vergadering anders beslist.

Artikel 87

1. De behandeling van voorstellen tot wijziging, gedurende de loop van de beraadslaging ingediend, vindt plaats tegelijk met de beraadslaging over het in behandeling zijnde onderwerp, tenzij de Staten ingevolge het volgende lid besluiten haar aan het eind van de beraadslaging te doen geschieden.
2. Het voorstel tot uitstel van de behandeling van voorstellen tot wijziging kan door de voorzitter of door drie leden worden ingediend.
3. In dat geval wordt het voorstel eveneens rondgedeeld.
4. De bepalingen gelden ook voor veranderingen door de Regering gedurende de beraadslaging in enig voorstel gebracht.

Artikel 88

1. Wanneer niemand meer wijzigingen in het aan de orde zijnde artikel of in de beweegredenen wenst voor te stellen noch daarover het woord te voeren, wordt de beraadslaging over dat deel van het voorstel gesloten.
2. Daarna wordt tot stemming overgegaan en wel zodanig, dat eerst de ondergeschikte wijzigingen aan de orde worden gesteld, daarna de wijziging zelf, waarop zij betrekking hebben. Vervolgens worden de artikelen of de beweegredenen zelf, al dan niet gewijzigd, in omvraag gebracht. De wijziging die de verste strekking heeft, heeft de voorrang.

Artikel 89

1. Indien door een lid of leden van de Staten een of meer voorstellen tot wijziging van een ontwerp-eenvormige landsverordening zijn ingediend, wordt tenminste over de onderdelen of artikelen van het ontwerp die door de voorstellen tot wijziging getroffen worden, een voorlopige stemming als bedoeld in artikel 82, lid 2, gehouden. Het derde lid van dat artikel en artikel 88, lid 2, zijn ten deze van toepassing.
2. Indien en voor zover de meerderheid van de leden van de Staten zich voor de bedoelde voorstellen heeft uitgesproken, gelden deze als aanvaard in de zin van artikel 19, eerste lid, van de Samenwerkingsregeling Nederlandse Antillen en Aruba.

Eindstemming

Artikel 90

Behoudens het bepaalde in artikel 91 wordt na de beraadslaging over de onderdelen of artikelen het onderwerp of voorstel in zijn geheel, zoals het na die beraadslaging is vastgesteld, aan een eindstemming onderworpen. Artikel 84, lid 2, is ten deze van toepassing.

Artikel 91

Indien een ontwerp-landsverordening in de loop van de beraadslaging wijzigingen heeft ondergaan, kunnen de Staten besluiten de eindstemming over het ontwerp tot een volgende vergadering uit te stellen. In die tussentijd kunnen door de leden wijzigingen, mits schriftelijk, worden voorgesteld. Over die wijzigingen, over veranderingen door de Regering voorgesteld en over de daarmee in verband staande artikelen kan, tenzij de Staten anders besluiten, vóór de eindstemming worden beraadslaagd. Alleen die voorstellen van nieuwe wijzigingen, welke door de aangenomen wijzigingen of de verwerping van artikelen noodzakelijk zijn geworden, zijn hierbij toegelaten.

Artikel 92

Van het resultaat van de eindstemming aangaande een ontwerp-eenvormige landsverordening geeft de griffier met de meeste spoed kennis aan de voorzitter van de Staten van Aruba.

HOOFDSTUK VII

Het recht van initiatief, het recht van interpellatie en het vragenrecht

Recht van initiatief

Artikel 93

1. Alle voorstellen van leden overeenkomstig artikel 77 van de Staatsregeling worden schriftelijk en ondertekend bij de griffier ingediend.
2. Het voorstel wordt vermenigvuldigd en aan de leden en de Regering gezonden.

Artikel 94

1. Op ontwerpen door leden voorgesteld overeenkomstig artikel 26 van de Samenwerkingsregeling Nederlandse Antillen en Aruba is artikel 93 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat zij tevens aan de voorzitter van de Staten van Aruba worden gezonden.
2. Een dergelijk ontwerp wordt, nadat het vooronderzoek en de openbare beraadslaging overeenkomstig de in hoofdstukken V en VI van dit reglement gestelde regels hebben plaatsgevonden, aan een voorlopige stemming als bedoeld in artikel 82 over de onderdelen of artikelen alsmede over het ontwerp als geheel onderworpen.
3. Indien zich bij de voorlopige stemming een meerderheid van de leden van de Staten voor het

ontwerp heeft uitgesproken, zendt de voorzitter het ontwerp aan de voorzitter van de Ministeriële SamenwerkingsRaad met het verzoek een ontwerp van dezelfde inhoud aan de Staten en aan de Staten van Aruba aan te bieden. De voorzitter van de Staten van Aruba wordt door de griffier van dit verzoek alsmede van het ontwerp waarop het betrekking heeft verwittigd.

Recht van interpellatie

Artikel 95

1. Indien een lid verlangt dat de Staten een of meer ministers zullen uitnodigen tot het geven van inlichtingen als bedoeld in artikel 57 van de Staatsregeling, zal hij daartoe een schriftelijk gemotiveerd voorstel indienen dat in behandeling zal worden gebracht.
2. Wanneer de vergadering het gevraagde verlof verleent, bepaalt zij een dag, waarop de interpellatie gehouden zal worden. De daarbij betrokken minister wordt uitgenodigd op de bepaalde dag in de vergadering tegenwoordig te zijn.
3. De interpellant doet de voorzitter zo spoedig mogelijk schriftelijk weten, welke vragen hij bij de interpellatie zal stellen. Deze zendt ze aan de daarbij betrokken minister door, tenzij bij hem, wegens vorm of inhoud van de vragen, daartegen overwegend bezwaar bestaat. Doorgezonden vragen brengt de voorzitter ter kennis van de leden.
4. Bij een interpellatie voert de interpellant niet meer dan tweemaal en een ander lid niet meer dan eenmaal het woord, tenzij de vergadering hiertoe verlof geeft.

Vragenrecht

Artikel 96

1. Ieder lid kan, ook zonder verlof van de Staten, naar de bepalingen van het volgende lid, aan één of meer ministers vragen stellen.
2. Zodanige vragen moeten kort en duidelijk worden geformuleerd, mogen voorzien zijn van een korte toelichting en moeten bij de voorzitter worden ingediend. Deze deelt die mede aan de betrokken minister(s), tenzij bij hem, wegens vorm of inhoud van de vragen, tegen toepassing van dit artikel overwegend bezwaar bestaat, in welk geval hij de steller terstond daarvan in kennis stelt. De vragen worden in de eerstvolgende openbare vergadering door de voorzitter ter kennis van de leden gebracht.
3. Indien het antwoord door de minister(s) schriftelijk is ingezonden heeft geen mondelinge behandeling plaats.
4. De steller kan echter verzoeken, dat zijn vragen mondeling worden beantwoord. Wanneer de betrokken minister(s) dit verzoek inwilligt (inwilligen), maakt de voorzitter deze beantwoording zo spoedig mogelijk tot agendapunt van een volgende openbare vergadering. Na de mondelinge beantwoording kunnen zowel de steller als de andere ter vergadering aanwezige leden nog een korte vraag over hetzelfde onderwerp ter nadere opheldering stellen en deze op zeer beknopte wijze toelichten. Zij kunnen bij die gelegenheid niet een voorstel, als bedoeld in artikel 95, eerste lid, of een motie als bedoeld in artikel 73 indienen.

HOOFDSTUK VIII

Het doen van benoemingen, voordrachten of keuzen van personen

Stemopneming bij stemming over personen

Artikel 97

1. Bij iedere stemming over personen voor benoemingen of voordrachten, in de Staatsregeling of het Statuut vermeld, benoemt de voorzitter drie leden tot stemopnemers. Nadat de voorzitter het getal van de aanwezige leden en de eerstbenoemde stemopnemer het getal van de in de bus gevonden stembriefjes hebben opgegeven, wordt ieder stembriefje door de eerstbenoemde stemopnemer opgelezen en door de beide andere stemopnemers gecontroleerd en opgetekend. Ook de griffier tekent de stemmen op. De eerstbenoemde stemopnemer maakt vervolgens de uitslag van de stemming bekend.
2. Bijvoegingen op het stembriefje, welke niet tot het doel van de stemming strekken, worden niet opgelezen.

Invulling van de stembriefjes

Artikel 98

Voor iedere kandidaat afzonderlijk wordt een stembriefje ingevuld, dat een duidelijke aanwijzing van de persoon moet bevatten. In geval van twijfel beslissen de Staten.

Ongeldige stemmen

Artikel 99

Niet of niet behoorlijk ingevulde stembriefjes worden ter bepaling van de meerderheid niet meegeteld onder het getal van de geldig uitgebrachte stemmen.

Ongeldige meerderheid

Artikel 100

Een verkregen meerderheid van stemmen geldt niet, wanneer het getal van de in de bus gevonden stembriefjes groter is dan dat van de leden, die stemden, en dit bestaand verschil van invloed heeft kunnen zijn.

Nietige stemming

Artikel 101

De stemming is nietig, indien het aantal geldig uitgebrachte stemmen niet groter is dan de helft van

het aantal uitgebrachte stemmen.

Herstemming

Artikel 102

Wanneer bij de eerste stemming niemand de volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen heeft verkregen, heeft er een herstemming plaats tussen de twee personen, die de meeste stemmen op zich verenigd hebben.

Staking van stemmen

Artikel 103

1. Mocht een gelijk getal stemmen ten deel zijn gevallen aan twee of meer personen, die voor de herstemming in aanmerking komen, dan beslist het lot wie van hen met het lid, dat de meeste stemmen verkregen heeft, in herstemming komt.
2. Indien meer dan twee personen een gelijk aantal stemmen verkregen hebben, dan vindt een herstemming tussen hen plaats. Het lot beslist eveneens wanneer geen beslissing verkregen wordt.
3. Om een beslissing bij het lot te verkrijgen worden de geldige stembriefjes behoorlijk toegevouwen door een van de stemopnemers in de bus geworpen, waarna een andere stemopnemer er een uitneemt. De persoon op het uitgetrokken stembriefje vermeld is de gekozene.

HOOFDSTUK IX

Vergaderingen met gesloten deuren

Geheimhouding

Artikel 104

De Staten, die ingevolge het bepaalde in artikel 55, tweede lid, van de Staatsregeling met gesloten deuren vergaderen, kunnen omtrent het aldaar behandelde geheimhouding opleggen.

Artikel 105

De geheimhouding wordt door alle leden en ook door hen, die later van het verhandelde kennis hebben genomen, bewaard. Zij kan door de Staten, met gesloten deuren vergaderend, opgeheven worden.

Artikel 106

1. Van de vergaderingen met gesloten deuren waarvan geheimhouding is opgelegd, worden door de griffier notulen gehouden. Zij worden dadelijk of in een volgende vergadering met gesloten deuren voorgelezen en aan goedkeuring onderworpen.
2. Ten aanzien van deze notulen wordt overeenkomstig gehandeld als bedoeld in artikel 69, eerste lid.

HOOFDSTUK X

De uitoefening van het recht van onderzoek (enquête)

Recht van onderzoek (enquête)

Artikel 107

Een voorstel tot het instellen van een onderzoek (enquête), ingevolge artikel 59 van de Staatsregeling, moet schriftelijk worden ingediend, hetzij door een commissie uit de Staten naar aanleiding van een bij haar in overweging zijnde onderwerp, hetzij door een of meer leden.

Artikel 108

Het voorstel omvat een omschrijving van het onderwerp van het onderzoek en, zo mogelijk, de namen van getuigen en deskundigen. Tenzij het uitgaat van een commissie die het reeds in haar verslag omtrent het bij haar in overweging zijnde onderwerp voldoende heeft toegelicht, is het vergezeld van een memorie van toelichting. Voorstel en memorie van toelichting worden gedrukt en rondgedeeld aan de leden en de Regering.

Benoeming enquêtecommissie

Artikel 109

1. Wanneer de Staten, na het voorstel in een vergadering van de Centrale Commissie te hebben onderzocht, tot het instellen van het onderzoek besluiten, bepalen zij het aantal leden, waaruit de Commissie van Onderzoek zal bestaan en het aantal leden, dat ten minste tot de afneming van de verhoren wordt vereist. De leden van de commissie worden door de voorzitter aangewezen, tenzij de Staten anders besluiten.
2. De voorzitter zorgt voor de plaatsing van het besluit van de Staten in het blad, waarin van overheidswege de officiële berichten worden geplaatst.

Artikel 110

1. De Staten bepalen bij elk besluit tot het instellen van een onderzoek de termijn, binnen het onderzoek zal zijn afgelopen.

2. Die termijn kan op voorstel van de commissie door de Staten worden verlengd.

Getuigen en deskundigen bij de enquête

Artikel 111

1. De getuigen en deskundigen worden door de voorzitter van de commissie ondervraagd. Ook de leden van de commissie kunnen, na van de voorzitter het woord te hebben verkregen, vragen stellen.
2. De schriftelijke aantekening van de afgelegde verklaringen of gegeven berichten geschiedt door de zorg van de griffier.

Valse verklaring bij de enquête

Artikel 112

1. Wanneer de commissie een getuige ervan verdenkt, opzettelijk een valse verklaring onder ede of onder daarvoor in de plaats tredende belofte te hebben afgelegd, wordt daarvan een afzonderlijk proces-verbaal opgemaakt, bevattende de afgelegde verklaring van de getuige en de aanduiding van de gronden, waarop het vermoeden van valsheid berust.
2. De commissie stelt een door de griffier ondertekend afschrift van het proces-verbaal in handen van het openbaar ministerie bij het gerecht in eerste aanleg.

Processen-verbaal van verhoor bij de enquête

Artikel 113

De processen-verbaal van verhoor van getuigen of deskundigen, alsmede het afzonderlijke proces-verbaal bedoeld in het vorige artikel, worden door de aanwezige leden van de commissie en door de griffier ondertekend. Alle andere van de commissie uitgaande stukken, behalve die waaromtrent de Enquêteregeling (P.B. 1948, nr. 158), de ondertekening van de aanwezige leden van de commissie vordert, worden door haar voorzitter en de griffier ondertekend.

Verslag van de enquête

Artikel 114

1. Na afloop van het onderzoek of zo dikwijls als de commissie dit gedurende het onderzoek nodig oordeelt, of de Staten daartoe besluiten, doet de commissie van haar verrichtingen verslag aan de Staten.
2. De processen-verbaal van de gehouden verhoren en de overige bescheiden van het ingestelde onderzoek worden ter griffie van de Staten overgebracht.
3. De processen-verbaal van de verhoren worden openbaar gemaakt, tenzij de Staten daaromtrent anders beslissen. De Staten kunnen ook de openbaarmaking van andere stukken van het onderzoek bevelen.

4. De wijze van openbaarmaking wordt voor elk geval door de Staten beslist.

Ontbinding van de enquête-commissie

Artikel 115

1. Van de ontbinding van de commissie wordt kennis gegeven in het blad, waarin van overheidswege de officiële berichten worden geplaatst.
2. In dat geval, alsmede in het geval, dat de bevoegdheid van de commissie eindigt wegens ontbinding van de Staten, worden de stukken van het onderzoek ter griffie van de Staten overgebracht.

HOOFDSTUK XI

De gevolgen van de sluiting van een zitting

Hervatting van bij de sluiting van een zitting onafgedane werkzaamheden

Artikel 116

Alle werkzaamheden van de Staten of van de krachtens dit reglement gevormde of benoemde commissies -de behandeling van voorstellen van de Regering daaronder begrepen- die bij de sluiting van een zitting onafgedaan zijn gebleven, worden in het volgend zittingsjaar hervat, tenzij de Staten anders beslissen.

SLOTBEPALINGEN

Bepalingen betreffende uitgenodigden, toehoorders en kledingseisen

Artikel 117

1. Alle tekenen van goed- of afkeuring zijn aan de toehoorders verboden. De voorzitter zorgt voor de handhaving van dit verbod en voor de bewaring van behoorlijke stilte.
2. Hij kan bij overtreding de toehoorders of degene die de orde stoort of gestoord heeft, gelasten de vergaderzaal te verlaten.

Artikel 118

1. De voorzitter kan kledingseisen stellen voor de leden, de uitgenodigden en de toehoorders.
2. De voorzitter kan regelen stellen voor de toelating van uitgenodigden en toehoorders tot het gebouw van de Staten en in het bijzonder van uitgenodigden en toehoorders tot de tribunes.

Herziening van het Reglement van Orde

Artikel 119

Op voorstellen tot herziening van dit Reglement van Orde zijn de bepalingen van Hoofdstuk V van toepassing.

Onvoorziene gevallen

Artikel 120

In de gevallen waarin het reglement of enige andere wettelijke regeling niet voorziet, beslist de meerderheid van de leden.

Inwerkingtreding

Artikel 121

Deze beschikking treedt in werking met ingang van 10 oktober 2010.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de 10de oktober 2010.

De Voorzitter,
Drs. Ivar O.O. Asjes

De Griffier,
mr. S.R. Cijntje

TOELICHTING, zoals gewijzigd, op het Reglement van orde van de Staten.

Algemeen Deel

Het voorliggende ontwerp Reglement van Orde voor de Staten van Curaçao dient ter uitvoering van artikel 62 van de Staatsregeling. Daarin is bepaald dat de Staten hun reglement van orde vaststellen en openbaar maken door plaatsing in het Publicatieblad.

Op voet van deze bepaling is de vaststelling van het reglement van orde een exclusieve bevoegdheid van de Staten van Curaçao.

Om er zorg voor te dragen dat de Staten bij de aanvang van de status van het land Curaçao beschikken over een reglement van orde wordt het thans geldende, op de 5de mei 2009 (nieuw) vastgestelde Reglement van Orde voor de Staten van de Nederlandse Antillen in zijn geheel overgenomen voor Curaçao.

Deze keuze kan worden gemaakt omdat de Staten van de Nederlandse Antillen met de vaststelling van dit nieuwe reglement uitwerking hebben gegeven aan de wens om de Staten ten opzichte van de uitvoerende macht een meer onafhankelijke positie te geven. Hierover had de heer J.A. Botting in 1992 het rapport "Verzelfstandiging van de Staten van de Nederlandse Antillen ten opzichte van de uitvoerende macht" uitgebracht Dit nieuwe reglement luistert nauw aan het ook in de ontwerp Staatsregeling van Curaçao neergelegde uitgangspunt van een van de uitvoerende macht zo onafhankelijk mogelijk Staten (zie de artikelen 48 en 49 van de ontwerp Staatsregeling).

Overname van dit reglement is voorts mogelijk omdat daarin de instrumenten waarmee de ontwerp Staatsregeling de Staten van Curaçao uitrust op aanvaardbare wijze zijn uitgewerkt. Het gaat hier om de instrumenten voor de taak als medewetgever en die de Staten in staat stellen controle uit te oefenen op het functioneren van de regering. Tot de eerste categorie behoren het recht van initiatief (artikel 93 en 94), het recht van amendement (artikel 85 e.v.). Voor wat betreft de controle op de regering bevat het Reglement van orde voorschriften met betrekking tot (a) het vragenrecht (artikel 95); (b) het recht van interpellatie (artikel 95) en (c) het recht van onderzoek (artikel 107 e.v.).

Tot slot bevat het reglement van orde een goed stel regels met betrekking tot de Statencommissies. Voor het goed functioneren van de Staten is dit van belang nu immers een belangrijk gedeelte van het parlementaire werk wordt voorbereid in commissieverband. Dit brengt de behoefte met zich mee te streven naar een goede beschrijving van de werkwijze van de verschillende commissies. Ook hierin voorziet het reglement van orde.

Naast het Reglement van orde kon ook de daarbij behorende toelichting integraal overgenomen worden. Weliswaar komt daarin bij sommige artikelen informatie voor die voor het Land Curaçao niet geheel relevant is. Handhaving van de passages leek echter zinvol tot goed begrip van de herkomst en/of historische achtergrond van de betreffende bepalingen.

Omdat de artikelen van het Reglement voor het Land Curaçao doorlopend zijn genummerd moest ook de artikelaanduiding van de Toelichting aangepast worden. Tot slot is artikel 64, zesde lid uit het Reglement geschrapt en idem dito de op dit artikellid betrekking hebbende onderdeel van de toelichting.

Nadat enkele onvolkomenheden zijn geconstateerd in het Reglement van Orde voor Curaçao, dat op 10 oktober voor de Staten van Curaçao moest gelden, zijn de Staten overgegaan tot het corrigeren van het een en ander. De onderhavige beschikking, houdende een Reglement van

Orde voor het land Curaçao is sinds 10 oktober 2010 het geldende reglement voor de Staten van Curaçao.

Artikelsgewijze deel

Artikel 1

Nu de Staten zelf de benoemingsbevoegdheid hebben, kunnen de Staten ook zelf in het Reglement van Orde voor de Staten regels geven die bepalen wie tijdelijk als voorzitter optreedt zolang de benoeming nog niet heeft plaatsgevonden of in geval de voorzitter verhinderd is. De bepaling van het nieuw ingevoegde artikel 1 komt geheel overeen met de bepaling van het vervallen artikel 56, tweede lid, Staatsregeling van de Nederlandse Antillen, welke bepaling overigens niet in de Staatsregeling voor Curaçao . In de slotzin is echter de “het oudste lid in jaren” vervangen door “het oudste lid in leeftijd” ter wille van de duidelijkheid.

Het kan voorkomen dat twee of meer leden precies even lang (in jaren, maanden en dagen) in de Staten zitten. Dan dient het oudste in leeftijd tussen die leden, die even lang in de Staten zitten, als voorzitter op te treden. Het zou immers niet logisch zijn de leden die het langst in de Staten hebben gezeten over te slaan om een lid dat het oudste is in leeftijd, maar bijvoorbeeld recent tot de Staten is gekozen, als voorzitter te laten optreden. Indien het oudste lid dat Statenlid is geweest bijvoorbeeld 12 jaren in de Staten heeft gezeten en afwezig is, treedt het daarna volgende lid dat bijvoorbeeld 11 jaren in de Staten heeft gezeten op als voorzitter. Bij terugkeer treedt het lid met 12 jaren weer op als voorzitter. Toepassing van de laatste zin “Als ook zodanige persoon mocht ontbreken, treedt het oudste lid in leeftijd als voorzitter op” zal zeer zelden voor komen. Dit zal zich bijvoorbeeld kunnen voordoen indien alle Statenleden voor het eerst zijn gekozen. Hierbij zal er geen sprake kunnen zijn van een lid dat het langst in de Staten heeft gezeten. Dan treedt het oudste lid in leeftijd op als voorzitter.

In de Staatsregeling wordt niet meer voorgeschreven dat de benoeming van de voorzitter en ondervoorzitter voor de periode van een zittingsjaar geldt. De Staten beslissen zelf voor welke periode de benoeming geldt. Daarnaast hebben de Staten ook, op grond van het bepaalde in het voorgestelde artikel 6, derde lid, de bevoegdheid een zittende (onder)voorzitter tussentijds van diens taak te ontheffen en een ander lid tot (onder)voorzitter te benoemen. Aangezien het hier een zware beslissing betreft dient het voorstel daartoe aan de Staten door de meerderheid van de leden te worden gedaan. Een nieuw agendapunt omvattende dit onderwerp dient te worden opgeroepen als een specifiek agendapunt. Een dergelijk geval kan zich voordoen indien de voorzitter lid is van een partij die eerst tot de coalitie behoorde en gaandeweg uit de Regering is gestapt. Ook wanneer de persoon die tot een partij behoorde en zich gaandeweg van de partij is afgescheiden en zijn fractie is gaan vormen, kan de wenselijkheid zich voordoen de beslissing te nemen de voorzitter te vervangen. Bij het tussentijds openvallen van deze posities treedt als voorzitter op, het lid der nieuwe Staten, dat het langst zitting heeft in de Staten. Indien dit lid er niet is, bijvoorbeeld hij is afwezig, dan treedt het oudste lid in leeftijd als voorzitter op.

Artikel 7

Het nieuwe artikel 7, houdt geen inhoudelijke aanpassing in. Met deze redactie worden de taken van de voorzitter op een meer overzichtelijke wijze aangegeven. Onder het vertegenwoordigen van de Staten naar buiten wordt onder andere verstaan het geven van inlichtingen aan de pers over nog te behandelen en reeds behandelde agendapunten van de Staten.

Artikel 8

In het nieuw ingevoerde artikel 8 wordt bepaald dat alle leden van de Staten bevoegd zijn de vergaderingen van alle commissies bij te wonen en aan de beraadslagingen deel te nemen, doch slechts de leden van een commissie hebben stemrecht. Gedurende de behandeling van de ontwerp-beschikking in de Centrale Commissie op 19 maart 2009 zijn verschillende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt.

De MAN-fractie heeft gevraagd wie stemrecht heeft in geval het lid, dat de fractie vertegenwoordigt in een commissie als bedoeld in artikel 8, niet aanwezig is. Hierop werd geantwoord dat in artikel 8 wordt bepaald dat slechts de leden van de commissie stemrecht hebben. Andere leden van de Staten zijn bevoegd de vergadering van alle commissies bij te wonen en aan de beraadslagingen deel te nemen. Ook in het huidige reglement wordt bij de aanstelling van de leden in een vaste commissie geen waarnemende leden aangesteld, dit met uitzondering van de waarnemer van de voorzitter. Eenmansfracties hebben overigens niet de mogelijkheid waarnemers aan te wijzen. Het wordt niet nuttig geacht in het ontwerp de mogelijkheid tot het aanstellen van waarnemende leden te openen, aangezien de vaste commissies adviserende commissies zijn en het niet wenselijk is zware structuren te scheppen. De niet-leden van de commissie maken geen deel uit van de quorum.

Onder Hoofdstuk II worden de bepalingen omtrent het College van Senioren (zie artikelen 11 t/m 13) en omtrent de fracties (zie artikelen 14 t/m 16) geplaatst.

Artikel 11 (College van Senioren)

Naar de huidige praktijk komt het soms voor dat een bijeenkomst plaatsvindt van de fractievoorzitters, onder voorzitterschap van de Statenvoorzitter. Een dergelijke bijeenkomst, ook wel het Seniorenconvent genoemd, wordt in het huidig Reglement van Orde niet genoemd. Een enkele keer vindt middels een dergelijke bijeenkomst ook overleg met de Regering plaats over vertrouwelijke zaken, steeds op verzoek van de Regering. De Staten achten dit laatste echter niet gewenst. Alle overleg met de Regering dient, voor zover niet in een plenaire vergadering, in een Statencommissie plaats te vinden. Nadere regulering in het Reglement van Orde van een en ander wordt zeer wenselijk geacht.

Voortaan schrijft het Reglement van Orde in artikel 11 voor dat er een College van Senioren is bestaande uit de fractievoorzitters. De fractievoorzitters wijzen uit hun midden een lid dat per vergadering als voorzitter optreedt. Derhalve is niet de voorzitter van de Staten de voorzitter van het College. Doch de voorzitter van de Staten en de ondervoorzitter kunnen voor de vergaderingen van dit college worden uitgenodigd, indien de fractievoorzitters de aanwezigheid van de voorzitter van de Staten en de ondervoorzitter nodig acht voor de goede gang van zaken. Ook regelt dit artikellid de mogelijkheid van vervanging van de fractievoorzitters bij afwezigheid en ontstentenis. Met betrekking tot de vraag van de MAN-fractie welke de taken en verantwoordelijkheden van het College van Senioren ex artikel 13 zijn en of dit College aan de Staten dient te rapporteren wordt opgemerkt dat in de praktijk een dergelijke instantie reeds bestaat onder de naam van Seniorenconvent. De opname van deze instantie in het ontwerp is bedoeld om een officiële status te geven aan deze instantie. Dat gebeurt in de artikelen 11 t/m 13. De Memorie van Toelichting geeft duidelijk aan dat het College van Senioren een adviserende taak heeft. In het ontwerp wordt raadpleging van dit College beperkt tot de drie in artikel 8C genoemde gevallen. Het College dient niet te rapporteren aan de Staten. De fractieleiders zijn vrij hun fractiegenoten in te lichten omtrent de vergadering en het resultaat daarvan, tenzij in het College zelf besloten is het besprokene vertrouwelijk te houden vanwege

bijv. de staatsveiligheid of de gevoeligheid van het onderwerp.

Artikel 12 (Bijeenroeping College van Senioren)

In artikel 12 wordt aangegeven wanneer het College van Senioren bijeenkomt. Dit gebeurt op initiatief van de voorzitter, of wanneer 2 of meer fractievoorzitters daartoe een verzoek doen. Het ligt voor de hand wanneer de Statenvoorzitter het College samenroept hij ook als voorzitter van het College optreedt, tenzij de meerderheid van de leden anders beslist. Gelet op de aard van deze bijeenkomsten wordt niet voorgeschreven dat de bijeenroeping schriftelijk dient te gebeuren. Ook mondelinge convocatie is mogelijk, wanneer alle betrokkenen bereikt kunnen worden. (Toevoeging: Uiteraard blijft ook het bij het eilandgebied Curaçao ontwikkelde systeem om stukken elektronisch rond te zenden hanteerbaar).

Artikel 13 (Raadpleging van het College van Senioren)

De bevoegdheden van het College van Senioren zijn adviserend van aard. De gevallen waarin een vergadering van dit College kan worden samengeroepen is limitatief. Binnen deze limitatieve opsomming is het geenszins de bedoeling dat het College met grote regelmaat wordt samengeroepen om bijvoorbeeld onder het mom van "spoedeisende gevallen" of "gevoelige onderwerpen" vergaderingen van commissies en openbare vergaderingen te omzeilen. Met andere woorden van dit College dient spaarzaam gebruik gemaakt te worden.

Artikelen 14, 15 en 16 (Fracties)

Alhoewel de Staatsregeling in artikel 61 (artikel 56 Staatsregeling Curaçao) nog altijd uitgaat van de leer van het vrije mandaat van de volksvertegenwoordiger, lijkt heden ten dage in de parlementaire praktijk niet meer de individuele volksvertegenwoordiger centraal te staan, maar de fractie. Steeds worden bij activiteiten van de Statenleden, de fractie waartoe zij behoren aangeduid. Zo geschiedt de toewijzing van werkruimte en de aanstelling van politieke medewerkers per fractie. Ook bij andere minder formele zaken gaat men uit van fracties, zoals het samenstellen van commissies waarbij men een zo evenredig mogelijke verdeling over de verschillende fracties nastreeft.

Ondanks de belangrijke positie van fracties in de praktijk, komt het begrip "fractie" niet voor in de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen, in het Kiesreglement (P.B.1989, no.78), of elders in onze wetgeving. Zonder te willen tornen aan de hier te lande geldende opvatting ten aanzien van de interpretatie van artikel 61 (artikel 54 Staatsregeling Curaçao) van de Staatsregeling, verdient het -uit een oogpunt van volledigheid- aanbeveling om voortaan in het Reglement van Orde voor de Staten een omschrijving van het begrip fractie op te nemen. Het nieuw voorgestelde artikel 15 dient daartoe.

Voor het doen ontstaan van de fractie is bepalend de aanduiding op de lijst. Dit objectieve gegeven bepaalt de omvang van de fractie op het moment van de eerste bijeenkomst van de Staten. Het opgeven van de gegevens aan de voorzitter van de Staten is dus geen vereiste voor het ontstaan van de fractie.

Pas indien daarna veranderingen zich voordoen in de samenstelling van de fractie dienen deze veranderingen aan de voorzitter te worden opgegeven, aldus artikel 15. De veranderingen kunnen zowel een splitsing als een samenvoeging van fracties betreffen. Leden die zich van hun eigen fractie afsplitsen kunnen zich aansluiten bij een andere bestaande fractie óf een nieuwe groep vormen, c.q. zich zelfstandig opstellen in de Staten. In het laatste geval kunnen zij niet namens een (politieke) partij in de Staten optreden, die daarin nog niet vertegenwoordigd is. In het recente

verleden hebben zich enkele gevallen voorgedaan waarbij een lid zich van de eigen fractie heeft afgesplitst en daarbij te kennen heeft gegeven zich voortaan als een afzonderlijke (éénmans)fractie te beschouwen. In de praktijk werd door de Staten in deze gevallen, vooruitlopende op de regeling van deze kwestie in het Reglement van Orde, gehandeld conform het bepaalde in de hier voorgestelde nieuwe artikelen. Artikel 16 bevat een opdracht aan de fracties om relevante informatie betreffende de leiding en samenstelling van de fracties steeds schriftelijk aan de voorzitter van de Staten te geven.

Artikelen 17 en 18

De ambtelijke organisatie.

De bepalingen in het Reglement van Orde betreffende de Griffier en de onder zijn verantwoordelijkheid vallende ambtelijke organisatie worden, met het oog op de overzichtelijkheid, ondergebracht in een apart Hoofdstuk IIA "De ambtelijke organisatie". Onder ambtelijke organisatie valt tevens de personen die op grond van een arbeidsovereenkomst naar Burgerlijk recht arbeid verrichten voor de Staten.

Voortaan geven de Staten niet aan de Gouverneur kennis van de benoeming, schorsing en ontslag van de griffier maar aan de Minister van Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen. Bij wijziging van de Staatsregeling als boven aangegeven, wordt artikel 57 Staatsregeling in die zin gewijzigd dat de Staten behalve de griffier ook zelf het overige griffiepersoneel benoemen, schorsen en ontslaan. (zie artikelen 51 Staatsregeling Curaçao). Ook van deze benoemingen wordt kennis gegeven aan de minister voornoemd, de Algemene Rekenkamer en de belanghebbende.

Al sinds 1936 is in de Nederlandse Antillen de benoeming van de griffier een bevoegdheid van de Staten (zie artikel 57 Staatsregeling N.A.). De benoemingsbevoegdheid van de Staten is thans, uitgebreid tot het overige personeel van de Statengriffie. In verband hiermede wordt met betrekking tot het griffiepersoneel een aparte regeling van de rechtspositie tot stand gebracht, de "Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht Staten". In die regeling wordt onder meer aangegeven (in artikel 2) hoe het bevoegd gezag over het griffiepersoneel wordt uitgeoefend, namelijk de Staten voor wat betreft de substituut-griffiers en de Commissie voor huishoudelijke aangelegenheden voor wat betreft het overig personeel. Het overig personeel wordt op voordracht van de commissie voor huishoudelijke aangelegenheden door de Staten benoemd of aangesteld dan wel in dienst genomen op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.

De hier voorgestelde wijziging van artikel 10 Reglement van Orde houdt daarmede verband en geeft een nadere uitwerking van de uitoefening van het bevoegd gezag in de praktijk.

Artikel 19

De Staten benoemen, schorsen en ontslaan zelf de Griffiefunctionarissen. Wellicht dat voorafgaand aan het nemen van besluiten daartoe, enig overleg in de Staten nodig is. Gelet op het recht op privacy van betrokkenen is het niet gewenst dat de beraadslaging over deze personen in een openbare vergadering plaats vindt.

Artikel 20

Dit artikel geeft aan dat de leiding van de griffie onder de griffier valt terwijl de Commissie Huishoudelijke Aangelegenheid hierop toezicht uitoefent.

Artikel 21

De verzelfstandiging van de Staten houdt in dat de Staten ook in financieel opzicht autonoom zijn. Dit houdt in dat de Staten in principe zelf de omvang van de statenbegroting bepalen. Daartoe wordt een raming van de in het volgende jaar benodigde uitgaven door de Commissie voor huishoudelijke aangelegenheden opgemaakt. Uiteraard geschiedt de ambtelijke voorbereiding van die raming door de griffie. De door de Commissie voor huishoudelijke aangelegenheden opgemaakte raming wordt daarna door de Staten vastgesteld en aan de Minister Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen aangeboden, die zorgt voor de opnemng van de Statenbegroting in de Landsbegroting. De Staten zullen met de Regering afspreken dat de Regering geen wijzigingen aanbrengt in de door de Staten vastgestelde raming, althans niet dan in overleg met de Staten.

De door de Staten vastgestelde raming van de uitgaven moet niet als een discussiestuk worden beschouwd. Men moet beseffen dat dit een stuk is van een Hoog College van Staat, opgesteld vanuit de specifieke verantwoordelijkheid die dit College als geheel draagt.

Ten aanzien van het beheer over de begrotingsgelden wordt hier opgemerkt dat de Staten, als de (lands)begroting eenmaal is vastgesteld, vrijelijk over de beschikbaar gestelde gelden moeten kunnen beschikken.

Artikel 23

Artikel 23 houdt verband met de wijziging van artikel 55 Staatsregeling (artikel 54 Staatsregeling Curaçao), op grond waarvan de opening van het zittingsjaar van de Staten niet door de Gouverneur, maar door de voorzitter van de Staten geschiedt. Bij de openingsvergadering geeft de Gouverneur een uiteenzetting van het door de Regering te voeren beleid.

Hoofdstuk IV Commissies

Een belangrijk deel van het parlementaire werk, het zogenaamde voorbereidend onderzoek, wordt in commissieverband verricht.

Wat in algemene zin onder een Statencommissie moet worden verstaan is niet eenvoudig in een definitie tot uitdrukking te brengen. Wel moet worden geconcludeerd dat hieronder alleen commissies bestaande uit Statenleden worden verstaan. In de parlementaire praktijk men niet de commissies die ten dele ook uit niet-Statenleden bestaan. Het Reglement van Orde gaat dan ook ervan uit dat de commissies uitsluitend uit Statenleden bestaan.

De taken en bevoegdheden van de commissies kunnen zeer verschillend zijn. De meeste commissies zijn werkzaam op het gebied van wetgeving en van de controle op het beleid van de Regering. Maar daarnaast zijn er ook commissies die andere bevoegdheden uitoefenen. Bijvoorbeeld de Commissie voor de Werkwijze en de Commissie voor huishoudelijke aangelegenheden. Deze laatste heeft bevoegdheden van organisatorische aard.

Een Statencommissie kan worden beschreven als een bij of krachtens het Reglement van Orde ingesteld en door het instellingsbesluit als zodanig aangeduid collegiaal orgaan van de Staten, bestaande uit Statenleden.

De aanduiding van een orgaan van de Staten als Statencommissie zegt verder op zich niets over haar taken en bevoegdheden. In het Reglement van Orde wordt in algemene zin bevoegdheden toegekend aan commissies (zie artikelen 32 en 52 Reglement van Orde) en geeft voorschriften inzake de werkwijze. Bijvoorbeeld dat de vergaderingen van commissies (met uitzondering van

de Centrale Commissie) besloten zijn.

Op een aantal plaatsen in het huidig Reglement van Orde wordt aangegeven welke Statencommissies er zijn. Zo wordt bijvoorbeeld in artikel 24 drie categorieën genoemd: de Centrale Commissie, de vaste commissies en de bijzondere commissies. Overigens wordt de huidige regeling van de commissies in het Reglement van Orde als niet toereikend ervaren. Ook worden thans regels voor het Parlementair Overleg Koninkrijksrelaties en andere politieke overleggen opgenomen.

Hoofdstuk IV wordt onderverdeeld in:

1. *Algemene bepalingen*
2. *De Centrale Commissie*
3. *Vaste commissies en tijdelijke commissies*
4. *Overige commissies*
5. *De leden en de voorzitter*
6. *Bevoegdheden van commissies*
7. *Commissieverlagen*
8. *Commissievergaderingen*
9. *Parlementair Overleg Koninkrijksrelaties*
10. *Ander Politiek Overleg*

1. Algemene Bepalingen.

Deze bepalingen houden regels in die in principe voor alle Statencommissies gelden.

Artikel 24 (Instelling commissies; bijstand)

In het algemeen kan een onderscheid gemaakt worden tussen commissies die het Reglement van Orde instelt en commissies die de Staten (of een orgaan van de Staten), op grond van het Reglement van Orde, instelt. In dit artikel wordt bepaald dat in het Reglement van Orde wordt voorschreven welke commissies de Staten instellen. Voor haar werkzaamheden heeft een commissie ook enige ambtelijke ondersteuning nodig. In artikel 24, lid 2, wordt bepaald dat de ondersteuning geschiedt door de griffier of een door de griffier aan te wijzen ambtenaar van de griffie. Deze is belast met de feitelijke voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden ten behoeve van de commissie en houdt daaromtrent nauw contact met de voorzitter van de commissie. Wanneer zulks nodig is kunnen meerdere ambtenaren voor die ondersteuning worden ingezet.

Artikel 25 (Overleg met derden)

Voor de juiste uitvoering van haar wetgevings- en controletaken, moet een commissie ook over de noodzakelijke informatie kunnen beschikken. Over die noodzakelijkheid dient de commissie zelf zo objectief mogelijk te oordelen. Hier wordt aangegeven dat de commissie zich ook kan wenden tot personen of instellingen voor het verkrijgen van die informatie. Gelet op de ondergeschikte positie van ambtenaren ten opzichte van hun minister, moet een uitnodiging tot een ambtenaar voor het geven van inlichtingen altijd geschieden via de betrokken minister. De beslissing of een ambtenaar de gewenste inlichtingen kan geven licht bij de minister. Zie het geval m.b.t. de positie van het Hoofd van het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties (MOT, oktober 2004). Het Hoofd van het MOT heeft een verzoek gedaan om in een besloten

vergadering te worden gehoord. Dit verzoek is ingewilligd. De minister heeft hiervoor toestemming gegeven.

De minister kan zijn ambtenaar bevelen de inlichtingen niet te geven. In het geval de minister geen medewerking wenst te verlenen kan de minister zelf, als de politiek verantwoordelijke, uitgenodigd worden om die inlichtingen te geven.

Artikel 26 (Quorum commissievergaderingen)

In dit artikel wordt het quorum, dit is het aantal leden van een lichaam dat aanwezig moet zijn om formeel te kunnen beraadslagen en besluiten, vastgesteld voor de Centrale Commissie en voor de andere commissies. Het is veelal gebruikelijk dat het quorum gevormd wordt door meer dan de helft van het aantal leden. Zo wordt bijvoorbeeld ten aanzien van de plenaire vergaderingen van de Staten, in artikel 62, lid 1 Staatsregeling (artikel 56, lid 1, Staatsregeling N.A.), bepaald dat de Staten niet mogen beraadslagen noch besluiten indien niet meer dan de helft van het aantal leden tegenwoordig is. Dientengevolge is het quorum voor de plenaire vergaderingen vastgesteld op 11.

Vanwege het feit dat de Centrale Commissie de belangrijkste commissie van de Staten is, wordt het quorum in principe vastgesteld op 11 leden. Echter kan indien er geen 11 leden aanwezig zijn toch vergaderd worden door de Centrale Commissie, indien tenminste de helft van het aantal Statenfracties in die vergadering vertegenwoordigd is (en daarbij tenminste 11 leden deel uitmaken van de aldus vertegenwoordigde fracties.) Artikel 26 bepaalt dat tenminste de helft van het aantal fracties vertegenwoordigd moet zijn. Niet gesteld wordt dat meer dan de helft van het aantal fracties vertegenwoordigd moet zijn. Indien er derhalve 10 fracties zijn, zal de aanwezigheid van 5 fracties voldoende zijn om de vergadering doorgang te doen plaatsvinden, zolang die 5 fracties de meerderheid van het aantal leden in de Staten vertegenwoordigen. Voor de overige commissies geldt dat het quorum wordt gevormd door tenminste de helft van het aantal leden die lid zijn van de commissie. Ook voor de overige commissies geldt dat de aanwezige fracties de meerderheid van het leden in de Staten vertegenwoordigen.

Commissies zijn belast met de voorbereiding van onderwerpen die later in de plenaire vergadering aan de orde komen. Formele beslissingen worden niet genomen door commissies. Ook voor de vaste commissies geldt dat het quorum wordt gevormd door tenminste de helft van het aantal leden die lid zijn van de commissie.

Het is niet ongebruikelijk dat een fractie, die uit meer dan een lid bestaat, in het kader van de taakverdeling een lid belast met een of meer verzorgingsgebieden. Het is derhalve niet nodig dat alle leden van een fractie aanwezig zijn gedurende de voorbereidende werkzaamheden in de centrale commissie. Het aangewezen lid van de fractie dat voor een bepaald verzorgingsgebied is aangewezen en als specialist geldt voor de fractie wordt geacht de fractie te vertegenwoordigen. In de praktijk wordt dit systeem toegepast en krijgt nu een wettelijke basis door vastlegging in het reglement. Voortaan zal derhalve ook wanneer tenminste de helft van het aantal fracties aanwezig zijn de vergadering van de centrale commissie doorgang vinden. De aanwezige fracties moeten echter wel de meerderheid van het aantal leden in de Staten vertegenwoordigen.

Artikel 27 (Presentielijst commissievergaderingen)

Gelijk zulks reeds voor de plenaire vergadering van de Staten is bepaald (zie artikel 67, lid 1), wordt in artikel 27 voorgeschreven dat ook voor commissievergaderingen een presentielijst moet worden aangehouden.

Artikel 28 (Rapporteurs)

De voorzitter van de commissie is op grond van deze bepaling tevens haar rapporteur. Deze zorgt voor de coördinatie van de werkzaamheden en draagt er zorg voor dat de commissie verslag met haar bevindingen uitbrengt omtrent de in haar handen gestelde onderwerpen. De voorzitter van de commissie is ook degene die aan de voorzitter van de Staten, op diens verzoek inlichtingen geeft over de voortgang van de werkzaamheden van de commissie.

2. De Centrale Commissie

De "Centrale Commissie" is de belangrijkste commissie van de Staten. Deze commissie voert de laatste toets uit met betrekking tot alle onderwerpen waarover in de plenaire vergadering een besluit moet worden genomen.

Artikel 29 (De Centrale Commissie)

De Centrale Commissie wordt door het Reglement van Orde voor de Staten zelf ingesteld in artikel 29. Alle 21 leden van de Staten maken deel uit van deze commissie, terwijl de voorzitter van de Staten voorzitter van de Centrale Commissie is. De ondervoorzitter van de Staten is plaatsvervangend voorzitter van de Centrale Commissie.

Artikel 30 (Taak Centrale Commissie)

In dit artikel wordt de taak van de Centrale Commissie in algemene zin beschreven. Deze commissie wordt belast met het voorbereidend onderzoek van alle voorstellen waaromtrent de Staten (in een plenaire vergadering) een besluit moeten nemen.

Artikel 31 (Verslaggeving)

De Centrale Commissie brengt rechtsreeks verslag uit aan de Staten (zie lid 1). Hierboven is reeds aangegeven dat de Centrale Commissie de belangrijkste commissie is voor wat betreft het vooronderzoek. Deze commissie doet de laatste toets over alle zaken waarover de Staten een besluit moeten nemen. Het verslag van de Centrale Commissie houdt in principe een advies in aan de Staten met aanbevelingen hoe te besluiten. In een advies moet men altijd tot een bepaalde conclusie komen, op grond waarvan men dan een concreet voorstel doet. Het tweede lid houdt zo'n opdracht in voor de Centrale Commissie.

Uitzonderingen op de regel dat de Centrale Commissie rechtstreeks verslag uitbrengt aan de Staten, zijn de volgende:

- betreft het een ontwerp landsverordening, dan brengt de centrale commissie rechtstreeks verslag uit aan de Gouverneur, aldus artikel 31, lid 3;
- gaat het om een ontwerp van rijkswet, dan wordt het verslag uitgebracht aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In het vijfde lid wordt uitdrukkelijk bepaald dat in de hier genoemde gevallen, het verslag geacht wordt het gevoelen van de Staten weer te geven.

Ingeval het verslag betrekking heeft op een ontwerp eenvormige landsverordening, dan zendt de Centrale Commissie een afschrift ervan aan de voorzitter der Staten van Aruba (zie lid 6).

Artikel 32 (Bevoegdheden van de Centrale Commissie)

De Centrale Commissie moet, voor het uitvoeren van haar taak, kunnen beschikken door haar noodzakelijk geachte informatie. In artikel 32 wordt aangegeven welke bevoegdheden de Centrale Commissie heeft om aan de gewenste informatie te komen.

Door de woorden "onder meer" wordt aangeduid dat de opsomming van de taken enuntiatief is. Er kunnen derhalve ook andere niet genoemde taken hieronder vallen. Onder punt 7 vallen de urgente dienstreizen waarbij niet gewacht kan worden op een advies van de Centrale Commissie. De MAN-fractie wenst nadere uitleg ten aanzien van de vraag op welke dienstreizen artikel 32, onder punt 7 van het ontwerp doelt. Als antwoord hierop wordt verwezen naar gevallen die zich in de praktijk hebben voorgedaan waarin urgent een beslissing genomen diende te worden met betrekking tot dienstreizen en hierbij onvoldoende tijd was om vooraf het advies te verkrijgen van de Centrale Commissie. Dit kan zich bijv. voordoen wanneer uitnodigingen tot het bijwonen van belangrijke werkvergaderingen, conferenties of ceremonies laat worden ontvangen. Ook kan dit zich voordoen wanneer de dienstreis moet plaats vinden in de tijd van reces of een periode die valt buiten de vergaderweek van de Staten, zoals vastgesteld bij vergaderrooster. In deze gevallen zal de voorzitter van de Staten de fracties benaderen en hun zienswijze met betrekking tot het bijwonen van de dienstreis vernemen en hiermee rekening houden.

Indien de dienstreis met instemming van de meerderheid van de fracties heeft plaats gevonden, zal deze door de voorzitter van de Staten in de eerstvolgende Centrale Commissie voorgelegd worden ter ratificatie. Derhalve doelt punt 7 op deze gevallen en beoogt vastlegging in het reglement van een praktische oplossing voor deze gevallen.

Artikel 33 (Tijdstippen van bijeenkomen)

Vroeger werd het geheel aan de voorzitter van de Staten overgelaten te bepalen wanneer de Centrale Commissie vergadert. Thans wordt hierin enige nuance aangebracht. Doorgaans zal de voorzitter van de Staten zelf bepalen wanneer er vergaderd wordt. Hij is echter verplicht binnen 14 dagen de Centrale Commissie bijeen te roepen, wanneer zulks door drie leden, onder opgave van redenen is verzocht. Dezelfde verplichting heeft hij wanneer hij een verzoek daartoe van de Regering krijgt.

Artikel 34 (Openbaarheid vergaderingen Centrale commissie)

Het uitgangspunt is dat de vergaderingen van de Centrale Commissie openbaar zijn. Gelet op het zuiver technisch karakter van de vergaderingen van de Centrale Commissie achten de leden het wenselijk deze vergaderingen niet per radio of via de televisie uit te zenden. Hierdoor zal het ook niet per se nodig zijn een spreektijdbeperking voor de vergaderingen van de Centrale Commissie in te voeren. Doch volledigheidshalve wordt toch in artikel 37 de mogelijkheid van spreektijdbeperking ingevoerd. Het kostenbesparend effect tevens in acht nemende zal het feit dat de vergaderingen niet per radio of via de televisie worden uitgezonden, de effectiviteit van de vergaderingen ten goede komen. Dit ontnemt geenszins het karakter van openbaarheid van deze vergaderingen aangezien de tribune toegankelijk blijft voor het publiek. Gedurende de vergadering van de Centrale Commissie op 19 maart 2009 zijn echter door verschillende fracties bezwaren geuit tegen het niet uitzenden van de vergaderingen van de Centrale Commissie. De MAN-fractie is van mening dat door het niet uitzenden van de Centrale Commissievergaderingen, zoals bepaald in artikel 34, eerste lid van het ontwerp een stap achteruit is in het streven van de overheid voor meer transparantie. De WIPM-fractie brengt in verband hiermee naar voren dat slechts op Curaçao en Bonaire sprake is van transparantie, want

op St. Maarten, Saba en St. Eustatius vinden geen uitzendingen plaats. De PAR-fractie voert aan dat in de Centrale Commissie ook informatieve bijeenkomsten en hoorzittingen plaats vinden, die uitgezonden moeten worden. De PNP-fractie merkt op dat aangezien er nu geen spreektijdbeperking is de Centrale Commissie min of meer misbruikt wordt. Dit kan worden vermeden door een spreektijdbeperking in te stellen voor de vergaderingen van de Centrale Commissie. Met betrekking tot het voorgaande wordt het volgende naar voren gebracht. De Memorie van Toelichting is op dit punt duidelijk. Aangezien de vergaderingen van de Centrale Commissie te vaak dreigden uit te lopen op politieke debatten, waardoor de vergaderingen nodeloos tijdrovend worden en daardoor ook nodeloos de kosten worden vergroot, is gemeend dat de visie van een groot aantal leden van de Staten verwoord wordt door opname van een bepaling in het reglement, waarin bepaald wordt dat de vergaderingen van de Centrale Commissie, die merendeels bedoeld zijn voor de technische voorbereiding van ontwerpen, niet worden uitgezonden. Gelet echter op de opmerkingen gemaakt in de Centrale Commissie wordt afgezien van het voorstel om deze vergaderingen niet uit te zenden. Derhalve wordt artikel 34, eerste lid worden aangepast.

In dit verband wordt ingehaakt op de opmerking van de PNP-fractie met betrekking tot deze materie. De PNP-fractie merkt op dat om misbruik te voorkomen van de Centrale Commissie een spreektijdbeperking kan worden ingesteld. Met betrekking hiertoe wordt erop gewezen dat in artikel 37 een maximumduur voor de redevoeringen in de Centrale Commissie is voorgesteld. Het instellen van een "spreektijdafsprak" wordt gezien als een goed alternatief. Door het bepalen van een spreektijd zullen de Staten meer onderwerpen kunnen behandelen tijdens de vergaderingen van de Centrale Commissie. Door de wijziging van het eerste lid van artikel 34 wordt ook voldaan aan het gestelde door de PAR-fractie.

Met betrekking tot de opmerking van de WIPM-fractie wordt opgemerkt dat de Staten moeten blijven streven om de uitzendingen op St. Maarten, Saba en St. Eustatius mogelijk te maken. Hierbij dient echter niet uit het oog te worden verloren dat vanwege de op handen zijnde staatkundige wijzigingen het tijdsbestek erg kort is om het een en ander te verwezenlijken. De D.P.-fractie van Sint Eustatius vraagt of in het verleden niet is nagegaan de mogelijkheid om de kleinere eilanden van uitzending te voorzien. Deze mogelijkheid is in het verleden inderdaad nagegaan, doch heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. De Staten dienen te blijven streven naar een uitzending zoals door de betrokken fractie naar voren brengt, doch ook hier geldt dat vanwege de op handen zijnde staatkundige wijzigingen het tijdsbestek erg kort is om het een en ander te verwezenlijken.

Wanneer de Centrale Commissie vergadert, alleen maar om over de te volgen werkwijze of behandeling van bepaalde onderwerpen te overleggen kan zij besluiten dat die vergadering besloten zal zijn. Ook naar aanleiding van een voorstel van een lid of van een minister, kan de Centrale Commissie besluiten dat haar vergadering besloten zal zijn. Indien het voorstel tijdens een openbare vergadering wordt gedaan, dan worden de deuren gesloten, teneinde over het voorstel te beraadslagen en te beslissen.

Artikel 35 (Orde van beraadslaging)

In hoofdstuk VI van het Reglement van Orde zijn ook een aantal bepalingen opgenomen betreffende de handhaving van de orde door de voorzitter van de Staten bij openbare Statenvergaderingen.

Dergelijke bepalingen zijn in het Reglement van Orde niet te vinden voor vergaderingen van de Centrale Commissie en andere commissies. Vroeger bestond daar ook geen noodzaak toe, daar

alle commissievergaderingen besloten waren. Sinds 1994 besloten werd dat ook de vergaderingen van de Centrale Commissie openbaar zijn, blijkt steeds duidelijker dat juist in verband met het openbaar karakter, de vergaderingen van de Centrale Commissie beter gestructureerd moeten worden. In het bijzonder wordt het als een gemis ervaren dat de (in een plenaire vergadering) gebruikelijke ordebepalingen niet worden toegepast. In het onderhavige artikel worden de meest noodzakelijke ordebepalingen van overeenkomstige toepassing verklaard op vergaderingen van de Centrale Commissie. Het gaat hier om de bepalingen die betrekking hebben op het verlenen van het woord door de voorzitter, de volgorde van sprekers, het stellen van een persoonlijk feit of een voorstel van orde, een voorstel tot het schorsen van de beraadslaging, het interrumpen van de spreker en bevoegdheden van de voorzitter om in te grijpen bij niet gewenst handelen van een spreker.

Artikel 36 (Spreekplaats)

Naar analogie van hetgeen in artikel 75 Reglement van Orde bepaald is voor de plenaire vergadering wordt in dit artikel de spreekplaats geregeld voor openbare vergaderingen van de Centrale Commissie. Ieder lid spreekt vanaf zijn zitplaats. Hier wordt niet de eis gesteld dat een lid moet gaan staan wanneer hij het woord voert; dat kan hij ook zittend doen. Wanneer de voorzitter zulks nodig acht spreken de leden van een andere door hem aan te wijzen plaats, bijv. vanaf een spreekgestoelte.

Artikel 37 (Maximumspreektijd Centrale Commissie)

Met deze bepaling wordt de mogelijkheid van spreektijdbeperking bij vergaderingen van de Centrale Commissie ingevoerd. In deze vergaderingen kan niet alleen voor de leden, maar ook voor de ministers een maximumspreektijd worden bepaald.

Ook kan worden bepaald dat de beraadslaging slechts tot één termijn wordt beperkt.

Wanneer de voorzitter een lid verzoekt met spreken op te houden omdat zijn spreektijd verstreken is, dient hij meteen aan dit verzoek te voldoen.

Artikel 38 (Verslagen n.a.v. ontwerpen van landsverordening)

Over elke ontwerp-landsverordening wordt door de Centrale commissie een verslag uitgebracht. In dat verslag brengt de Centrale Commissie tot uitdrukking of zij de openbare behandeling van het ontwerp voldoende voorbereid acht. Het wordt thans wenselijk geacht in het reglement aan te geven welke soorten verslagen kunnen worden uitgebracht. In de huidige praktijk hanteert men benamingen zoals, "voorlopig verslag", "eindverslag", "blanco verslag", of "voorlopig tevens eindverslag".

Hoewel de schriftelijke voorbereiding van een ontwerp-landsverordening in twee "ronden" kan plaatsvinden, is vaak het streven de schriftelijke gedachtewisseling zoveel mogelijk tot één ronde te beperken.

De Centrale Commissie brengt een "Voorlopig verslag" uit, wanneer zij de mogelijkheid wil openlaten om na ontvangst van de memorie van antwoord van de minister (of de regering), nog in te kunnen gaan op dat antwoord.

De Centrale Commissie brengt een "Verslag" uit, wanneer zij meent dat de openbare behandeling van het ontwerp voldoende is voorbereid nadat haar vragen en opmerkingen schriftelijk door de minister met een nota worden beantwoord. De Commissie doet van haar mening mededeling in het "Verslag". Het Verslag wordt door de minister dan beantwoord met een "Nota n.a.v. het Verslag". Na ontvangst door de Staten van deze nota, kan men overgaan tot

de openbare behandeling.

De Centrale Commissie brengt een "Eindverslag" uit, wanneer in haar verslag geen vragen en opmerkingen worden opgenomen waarop men een antwoord van de minister verwacht.

Artikel 39 (Behandeling Memorie van Antwoord: het nader voorlopig verslag)

Een Voorlopig verslag, wordt door de minister (of de regering) beantwoord middels een "Memorie van antwoord". Thans wordt in het onderhavig artikel van het Reglement van Orde, voorgeschreven dat de Centrale Commissie binnen 30 dagen nadat de Staten de Memorie van antwoord hebben ontvangen, deze in haar vergadering moet behandelen.

Na behandeling van de Memorie van antwoord brengt de Centrale Commissie een Verslag, een Eindverslag of een "Nader voorlopig verslag" uit.

Een "Nader voorlopig verslag" stelt de Centrale Commissie op, indien zij in de gelegenheid wil blijven om nog schriftelijk in te gaan op de antwoorden van de minister.

Artikel 40

Een na de behandeling van de Memorie van antwoord uitgebracht Verslag of Nader voorlopig verslag bevat slechts vragen en opmerkingen naar aanleiding van de Memorie van Antwoord.

In het geval, na het uitbrengen van het Nader voorlopig verslag, zich -naar de mening van de Centrale Commissie- nieuwe feiten hebben voorgedaan, kan de Centrale Commissie ook nieuwe onderwerpen aanroeren.

Artikel 41 (Antwoord op het Nader voorlopig verslag)

Op een "Nader voorlopig verslag" volgt een "Nota n.a.v. het Nader voorlopig verslag". Bij de behandeling van de Nota n.a.v. het Nader voorlopig verslag, kan de Centrale Commissie slechts een eindverslag of verslag uitbrengen (zie ook de toelichting op artikel 38).

Artikel 42 (Het voorbehoud)

Wanneer de Centrale Commissie bij de eerste behandeling van een ontwerp een eindverslag uit brengt geeft zij daarmee aan dat er geen vragen en opmerkingen zijn waarop men een antwoord van de minister verwacht. Een eindverslag houdt ook impliciet in dat het ontwerp gereed is voor openbare behandeling. Normaliter zou het ontwerp als "hamerstuk" kunnen worden behandeld, zonder inhoudelijke beraadslaging. Het bepaalde in artikel 42, geeft de mogelijkheid aan de leden om zich het recht voor te behouden om toch bij de openbare behandeling op een en ander terug te komen.

Artikel 43 (Verslagen n.a.v. andere voorstellen)

De voorgaande artikelen hebben betrekking op door de Centrale Commissie uit te brengen verslagen naar aanleiding van ontwerplandsverordeningen. Daarnaast kunnen ook andere voorstellen en onderwerpen aan de Centrale Commissie worden voorgelegd. In deze gevallen brengt de Centrale Commissie een "Verslag" of een "Eindverslag" uit (zie in dit verband ook de toelichting op artikel 38). Dit betekent dat in deze gevallen de behandeling door de Centrale Commissie slechts in één ronde plaats vindt. Een voorstel als hier bedoeld is bijvoorbeeld de

goedkeuring van de begroting van de landsloterij, als bedoeld in artikel 8, lid 2, van de Landsloterijverordening 1949 (P.B. 1965, no. 122).

Artikel 44 (Inzending van opmerkingen) (inbreng)

In de tot nu toe gevolgde praktijk wordt bij de behandeling van een ontwerp-landsverordening door de Centrale Commissie, de opmerkingen van de leden ingebracht in een vergadering van die commissie. Met het oog op bevordering van de efficiency wordt thans in dit artikel bepaald dat de leden hun vragen en opmerkingen ook schriftelijk kunnen indienen bij de Centrale Commissie. De termijn waarbinnen dit moet geschieden wordt door de Centrale Commissie vastgesteld. De voorzitter doet hiervan mededeling aan de leden.

3. Vaste commissies en tijdelijke commissies

De grootste groep van commissies wordt gevormd door de commissies die op grond van bepalingen van het Reglement van Orde door de Staten of de voorzitter van de Staten kunnen worden ingesteld. Bij deze groep maakt het Reglement van Orde onderscheid tussen vaste commissies en tijdelijke commissies.

Artikel 45 (Vaste commissies)

Mede om praktische redenen zullen de Staten in beginsel voor zaken van elke ministerie een vaste commissie instellen. De ministeries zijn ingesteld bij de Landsverordening Landsoverheid Hierin wordt ook geregeld welke taken elke ministerie heeft.

Naast deze groep van vaste commissies kunnen ook "voor andere zaken" een vaste commissie worden ingesteld. In dit artikel wordt dan ook bepaald dat er een vaste commissie Rijksaangelegenheden en Interparlementaire Relaties is. Anders dan de eerdergenoemde vaste commissies wordt deze commissie door het Reglement van Orde zelf ingesteld.

De vaste commissies hebben de bevoegdheden genoemd in artikel 42.

Artikel 46 (Tijdelijke commissies)

Naast de vaste commissies voorziet het Reglement van Orde in artikel 46 in de mogelijkheid van instelling door de Staten van tijdelijke commissies voor specifieke onderwerpen. Deze worden ook wel aangeduid als "Ad hoc commissies". Voorheen werden deze commissies in het Reglement van Orde aangeduid als bijzondere commissies. Tijdelijke commissies worden niet, zoals de vaste commissies, ingesteld voor de duur van een zittingsjaar. Zij blijven bestaan tot de opgedragen werkzaamheden zijn afgelopen. Het instellingsbesluit van een tijdelijke commissie dient een nauwkeurige omschrijving te bevatten van het onderwerp, waarover de commissie de Staten dient te rapporteren. Voorts geeft het instellingsbesluit de termijn aan, waarvoor de commissie is ingesteld. Op verzoek van de commissie kan deze termijn door de Staten worden verlengd. Ook een tijdelijke commissie heeft de bevoegdheden genoemd in artikel 52.

4. Overige commissies

Een andere categorie commissies zijn de overige commissies. Het betreft een beperkt aantal in Hoofdstuk IV van het Reglement van Orde genoemde commissies, die allen specifieke taken en

bevoegdheden uitoefenen. Het Reglement van Orde stelt de hier bedoelde commissies in.

Artikelen 47 en 48 (Huishoudelijke Commissie)

In artikel 47 stelt het Reglement van Orde de “Huishoudelijke Commissie” in. Deze commissie heeft tot taak toezicht uit te oefenen op de werkzaamheden ter griffie en al wat verder het huishouden van de Staten betreft (zie artikel 48). Deze commissie heeft dus niet zozeer een politieke, maar meer een organisatorische en administratieve taak.

Bij de verzelfstandiging van de Staten in de naaste toekomst, zal aan de Huishoudelijke Commissie belangrijke nieuwe bevoegdheden worden toegekend op het gebied van het zelfstandig personeelsbeheer en het financieel zelfbeheer van de Staten. In de nieuwe situatie zal de Huishoudelijke Commissie dus een veel belangrijker positie gaan innemen dan zij thans heeft. In veel opzichten zal de Huishoudelijke Commissie dan gezien kunnen worden als een soort algemeen bestuur van de Staten.

De Staten benoemen voor elk zittingsjaar vier leden, die samen met de voorzitter van de Staten, die als voorzitter van de commissie fungeert, de Huishoudelijke Commissie vormen. Het is gebruikelijk dat tenminste één lid van de oppositie in deze commissie wordt benoemd.

Artikel 49 (De Commissie voor de Werkwijze)

De “Commissie voor de Werkwijze” heeft tot taak de Staten, gevraagd en ongevraagd, te adviseren over de werkwijze van de Staten en over het Reglement van Orde. Aan deze commissie kunnen door de Staten ook specifieke opdrachten worden gegeven die verband houden met de werkwijze van de Staten. Een concreet voorbeeld van een opdracht waarmee deze commissie thans reeds is belast, is het voorbereiden van de uitvoering van de verzelfstandiging van de Staten, met in achtneming van de aanbevelingen van het rapport Botting.

5. De leden en de voorzitter

Artikel 50 (De commissieleden)

Hoewel de Staten anders kunnen besluiten beslist de voorzitter van de Staten in beginsel uit hoeveel leden een commissie zal bestaan. De leden van een commissie worden door de voorzitter van de Staten benoemd. De voorzitter van de Staten beslist ook over de ontslagaanvraag van de leden en voorziet ook in eventueel tussentijds ontstane vacatures.

De voorzitter van de Staten pleegt in de praktijk overleg met de fracties alvorens definitief te beslissen over samenstelling van de commissies. De voorzitter van de Staten richt zich in een brief tot de fracties, waarin hij een voorlopige beslissing geeft inzake de omvang en samenstelling van de onderscheiden commissies. De fracties berichten vervolgens aan de voorzitter welk lid namens de fractie zitting neemt in de commissies.

De indeling van de leden in commissies vindt in feite aan het begin van elk zittingsjaar plaats. In de praktijk kan het, na de aanvang van een nieuw zittingsjaar, nog enige tijd duren voordat de leden benoemd worden. In artikel 50, lid 4, wordt thans bepaald dat voor zolang die benoemingen nog niet hebben plaatsgevonden de bestaande commissies blijven voortbestaan in de oude samenstelling.

Artikel 51 (De commissievoorzitter)

Wanneer de commissie is samengesteld, kan de eerste vergadering plaatsvinden. In het onderhavig artikel wordt aangegeven hoe te handelen. Betreft het een nieuw ingestelde commissie, dan heeft deze vergadering plaats op uitnodiging en onder leiding van de voorzitter van de Staten. In deze "eerste" vergadering benoemt de commissie uit haar midden een voorzitter en een ondervoorzitter. Van deze keuze wordt door de commissie mededeling gedaan aan de Staten.

6. Bevoegdheden van commissies

Artikel 52 (Bevoegdheden van commissies)

Net zoals de Centrale Commissie moeten ook de commissies, voor het uitvoeren van hun taak, kunnen beschikken over de door hen noodzakelijk geachte informatie. In artikel 52 wordt aangegeven welke bevoegdheden de commissies hebben om aan de gewenste informatie te komen. Wanneer de commissie de minister wil verzoeken aan haar bepaalde stukken toe te sturen waarvan zij de kennisneming nodig acht, geschiedt dit verzoek door tussenkomst van de voorzitter van de Staten. De MAN-fractie wenst dat expliciet in artikel 52 in de opsomming wordt opgenomen "behandeling van verzoekschriften van burgers". Opgemerkt wordt dat de opsomming in artikel 52 geen limitatieve opsomming is. Het enuntiatief karakter van dit artikel blijkt uit de woorden "in ieder geval". Derhalve kunnen de verzoekschriften van burgers die gebruik maken van het zogenaamde "recht van petitie" zonder bezwaar door de voorzitter of de leden verwezen en behandeld worden door een vaste commissie. Zo zijn er meerdere zaken die in de vaste commissies behandeld kunnen worden, zonder dat zij expliciet in de opsomming worden opgenomen. Gelet op de spaarzame gevallen waarin gebruik gemaakt wordt van het recht van petitie is het derhalve niet erg zinvol deze gevallen in de opsomming van artikel 52 op te nemen.

Artikel 53 (Hoorzittingen)

Ook de commissies kunnen hoorzittingen houden, om bepaalde informatie te krijgen. Wanneer de commissie hiertoe beslist, doet zij hiervan mededeling aan de leden van de Staten. Een ambtenaar kan alleen door tussenkomst van de minister uitgenodigd worden. De minister kan de ambtenaar bevelen de inlichtingen niet te geven. Hierbij is wat opgemerkt is op de toelichting op artikel 25 van toepassing.

7. Commissieverslagen

Artikel 54 (Commissieverslagen)

De vaste en bijzondere commissies rapporteren aan de Centrale Commissie. Dit gebeurt in de regel in de vorm van een advies aan de Centrale Commissie waarin verder te nemen stappen, beargumenteerd, worden aangegeven. In een advies moet men altijd tot een bepaalde conclusie komen, op grond waarvan men dan een concreet voorstel doet. Het derde lid van het onderhavig artikel houdt zo'n opdracht in voor de commissies.

Het concipiëren van de verslagen van commissies gebeurt onder verantwoordelijkheid van de griffier, oftewel secretaris, van de commissie. Zie in dit verband ook de toelichting op artikel 24.

8. Commissievergaderingen

Artikel 55 (Tijdstippen van bijeenkomen)

In de praktijk kwam het vaak voor dat niet diligent genoeg wordt omgegaan met een verzoek van een lid, met opgave van redenen, om een commissievergadering te houden. Thans schrijft artikel 55 voor dat de voorzitter van de Staten na ontvangst van een dergelijk verzoek binnen een redelijke tijd de gevraagde vergadering laat bijeenroepen nadat overleg is gepleegd met de voorzitter van de commissie. De MAN-fractie wenst te weten wie de verantwoordelijkheid draagt indien de vergadering van een commissievergadering niet wordt opgeroepen. Deze fractie wenst dat in artikel 55 opgenomen wordt dat de voorzitter van de commissie verantwoordelijk is voor de oproeping van de vergadering. Met betrekking hiertoe wordt het volgende naar voren gebracht. De Staten bestaan uit politici die geen verantwoordelijkheid hebben jegens elkaar hoe zij hun functie uitoefenen. Zij zijn elkaars gelijken. Er bestaat geen hiërarchische verhouding tussen hen. Daarom komt geen enkele bepaling voor noch in het huidige reglement noch in het ontwerp dat het ene statenlid in welk opzichte ook verantwoordelijk is jegens een ander statenlid. Immers verantwoordelijk zijn betekent onherroepelijk dat verantwoording afgelegd moet worden. Dit zou op zijn beurt betekenen dat er een hiërarchische verhouding bestaat en daardoor de gelijkheid onder de leden doorbroken worden. Artikel 7 dat de taak van de voorzitter behelst, zegt ook nergens dat de voorzitter verantwoordelijk is voor het oproepen van de vergaderingen van de Staten. In het reglement wordt gesproken over taken en bevoegdheden zonder te spreken over verantwoordelijkheid. Daarentegen wordt de griffier (een ambtenaar) in artikel 54, vierde lid verantwoordelijk gesteld voor de uit te brengen verslagen. Hierbij is er wel degelijk sprake van een hiërarchische verhouding. Bij het bekijken van de samenhang tussen de artikelen 7, 50 t/m 57 komt men tot de conclusie dat de taak van de voorzitter van een commissie een afgeleide taak is van die van de voorzitter van de Staten. Vandaar dat artikel 55 bepaalt dat de commissie op door de voorzitter van de Staten te bepalen tijdstippen bijeen komt. Het is de voorzitter van de Staten die de inhoud van de agenda bepaalt. Om praktische overweging pleegt de voorzitter van de Staten overleg met de voorzitter van de commissie. Indien derhalve een Statenlid bezwaren heeft tegen het feit dat een voor in de commissie te behandelen aangevraagde punt niet op de agenda verschijnt, dient hij zich te richten tot de voorzitter van de Staten. Gelet op het voorgaande zal derhalve niet tegemoetgekomen kunnen worden aan de wens van de MAN-fractie om in artikel 55 op te nemen dat de voorzitter van de commissie verantwoordelijk is voor de oproeping van de vergadering.

Artikel 57 (Besluitvorming)

Het is ook mogelijk om een gezamenlijke vergadering van twee commissies te houden. Voor zover in een gezamenlijke vergadering besluiten moeten worden genomen, geschiedt de besluitvorming ook gezamenlijk. Indien de commissies niet tot een gelijkkluidend besluit kunnen komen beslissen zonodig de Staten.

Artikel 58 (Openbaarheid commissievergaderingen)

Zoals boven aangegeven zijn de vergaderingen van de Centrale Commissie openbaar. De vergaderingen van alle andere commissies zijn besloten.

Artikel 59 (Schending van vertrouwelijkheid)

Deze bepaling spreekt voor zich. De vertrouwelijke stukken kunnen wel naar een andere commissie gestuurd worden indien dit nodig blijkt.

9. Artikel 60 (Parlementair Overleg Koninkrijksrelaties) (POK)

In Nederland wordt de vergadering van het Parlementair Overleg Koninkrijksrelaties (POK) geregeld in artikel 24a Nederlandse Reglement van Orde onder 3b. Het is wenselijk ook in onze Reglement van Orde een voorziening op te nemen. Zulks geschiedt in artikel 60. Indien het Parlementair Overleg Koninkrijksrelaties plaatsvindt onder voorzitterschap van een lid van de Staten van de Nederlandse Antillen dan wel zijn plaatsvervanger, is dit Reglement van toepassing, tenzij een van de deelnemende commissies daar te voren bezwaar tegen heeft gemaakt.

10. Artikel 61 (Andere Politiek Overleg)

In artikel 61 wordt tevens een voorziening opgenomen voor de vergaderingen van gemengde commissies met hetzij volksvertegenwoordigers van andere eilanden (POV), hetzij van andere landen, zoals bijvoorbeeld, Aruba en Suriname.

Artikelen 62 en 63

De artikelen 62 en 63 in Hoofdstuk V spreken voor zich.

Artikel 71, lid 6

Artikel 71 krijgt een zesde lid om een gebruik vast te leggen dat in de praktijk reeds wordt gehanteerd, namelijk dat in de eerste termijn (oftewel de eerste ronde) leden niet verwijzen naar hetgeen een ander lid naar voren heeft gebracht in dezelfde termijn. Gelegenheid hiertoe bestaat in de tweede termijn.

Artikel 74

Een voorstel tot schorsing van de beraadslaging geschiedt in de regel mondeling, maar kan ook schriftelijk geschieden. Het valt steeds onder de werking van artikel 74. Wanneer het betreft een motie tot schorsing van de beraadslaging valt deze onder de werking van artikel 73. Voor wat betreft het aantal leden dat een motie kunnen indienen, stelt artikel 30 dat de motie door twee andere leden moet worden mede-ondertekend of ondersteund. Het woord "andere" speelt in dit verband een grote rol. Derhalve moeten minstens drie leden verbonden zijn aan de motie. Voor wat betreft een voorstel tot schorsing van de beraadslaging heeft artikel 74 voor wat betreft het aantal leden een andere formulering in die zin dat het voorstel door ten minste drie leden moet worden ondersteund. Dit betekent dat naast het lid dat het voorstel doet nog twee leden moeten zijn die het voorstel ondersteunen. Dus ook hier moeten minstens drie leden aan het voorstel verbonden zijn. Derhalve hoeft de formulering in artikel 73 dat spreekt van twee leden en de formulering in artikel 74 dat spreekt van drie leden niet tot verwarring te leiden.

Artikelen 77 en 78

Artikelen 77 en 78 regelen de waarschuwing, het ontnemen van het woord aan een lid en het verwijderen van het lid uit het gebouw. Artikel 78 is gedeeltelijk ontleend aan artikel 33 van de ERNA.

Naar aanleiding van een voorval op Aruba in 2008, waarbij twee Statenleden uit de Staten zijn verwijderd door de politie hebben de Staten van Aruba besloten het een en ander te formaliseren. Thans zien wij ook de noodzaak het een en ander in het reglement op te nemen. In geval een Statenlid blijft weigeren om op verzoek van de voorzitter het gebouw te verlaten, kan deze laatste de hulp van het Korps Politie inroepen. De bevoegdheid van de politie om orde te handhaven wordt thans uitgebreid naar de Statenzaal.

Lid 4 voorziet in de gevallen waarin de meerderheid van de Staten de aanwezigheid van een of meer personen niet wenselijk acht in het gebouw van de Staten. Zulk een geval deed zich voor met het Tweede Kamerlid Hero Brinkman van de Partij voor de Vrijheid (PVV) in januari 2008. Bij motie van de Staten van de Nederlandse Antillen van 7 januari 2008 werd de heer Brinkman de toegang tot het gebouw van de Staten van de Nederlandse Antillen ontzegd, zolang hij weigerde zijn verontschuldiging publiekelijk aan de Antilliaanse bevolking aan te bieden vanwege zijn verschillende denigrerende uitlatingen in de Tweede Kamer richting de Antillen en de Antilliaanse bevolking, alsmede zijn motie waarmee en waarin hij in alle toonaarden de Antilliaanse bevolking vernedert en beledigt.

Artikel 84, lid 4

De MAN-fractie stelt voor dat in plaats dat de leden bij hoofdelijke stemming de woorden "voor" of "tegen" gebruiken zoals artikel 84, vierde lid voorschrijft, dit artikellid anders geformuleerd wordt. Hiertegen bestaat geen bezwaar. Derhalve is artikel 84, vierde lid gewijzigd. Dit betekent dat gestemd kan worden in de drie officiële talen, namelijk papiamentu (pro of kontra), het Nederlands (voor of tegen) of het Engels (for of against) zonder bij- of toevoeging van andere woorden.

Artikel 118, lid 1 (Kledingseisen)

In het boekje waarin praktische mededelingen voor de leden van de Staten van de Nederlandse Antillen zijn opgenomen wordt vermeld dat "Bij Openbare Statenvergaderingen aan gebruikers van de gereserveerde tribune (en de perstribune) dezelfde kledingseisen wordt gesteld die voor de Leden gelden. Er wordt dus bij Openbare Vergaderingen steeds vereist dat mannelijke bezoekers, die van de gereserveerde (of pers-) tribune gebruik willen maken, in gepaste kleding verschijnen, dus met jas en das."

Door het eerste lid van artikel 118 wordt aan de bevoegdheid van de voorzitter om kledingseisen te stellen een wettelijke basis gegeven in het Reglement. Gemeend wordt echter dat het niet wenselijk is specifieke kledingseisen in het Reglement op te nemen, aangezien dit onnodig tot complicaties zal leiden.

De term "gepaste kleding" is nog goed bruikbaar voor zowel de leden, als de uitgenodigden en de bezoekers. Het is echter zeer moeilijk, zo niet onmogelijk, specifiek in het Reglement aan te geven, wat voor de man en wat voor de vrouw gepaste kleding is. Bovendien komt het voor dat in deze moderne tijd en het feit dat wij in het Caribische gebied leven, niet enkel "jas en das" de kwalificatie van gepaste kleding haalt. Er zijn andere klederdrachten in onze regio die zeer zeker aan deze kwalificatie voldoen. Bovendien is het niet doenlijk dezelfde kledingseisen te stellen aan het bezoekend publiek als gesteld wordt aan de leden van de Staten. Dit laat uiteraard onverlet

dat ook deze gepast gekleed dienen te zijn. Het is wenselijk dat de voorzitter omtrent deze materie nauw overleg pleegt met de fracties om tot een voor een ieder aannemelijke oplossing te geraken. Het boekje waarin praktische mededelingen voor de leden van de Staten van de Nederlandse Antillen zijn opgenomen dient door het nieuwe reglement opnieuw geschreven te worden. In dit boekje zal hetgeen tussen de voorzitter en de fracties afgesproken is met betrekking tot de kleding opgenomen kunnen worden.

Artikel 77 (Inwerkingtreding)

Spreekt voor zich.